ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

Кимё фанлари номзоди, доц. Канглиев Ш.Т.
Ассистент Маназаров Б.Д.

КАСБ ТАЪЛИМИ ЙЎНАЛИШИ БАКАЛАВРЛАРИНИНГ

«КАСБИЙ ПЕДАГОГИКА» ФАНИДАН

АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАРНИ ЎТИШ БЎЙИЧА

УСЛУБИЙ КЎРСАТМА

Тошкент – 2013 й.

Вазирликнинг 9.04.1999 даги №113 буйруғи билан Олий таълим классификаторига янгилик киритилди – барча олий ўқув юртларига ўз соҳалари бўйича педагогик йўналишда кадрлар тайёрлаш имконияти берилди. Бу эса, энг аввало, ҳар бир олий ўқув юрти олдига тегишли соҳалар бўйича фаолият кўрсатаётган академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари учун педагог кадрлар тайёрлаб бериш вазифасини қўйди.

Ўзбекистон Республикаси хунар-техника таълими концепцияси билим юртларининг ходимлари олдига тайёрланадиган малакали ишчи кадрлар илмий дунёқарашни, меҳнатга ижодий муносабатни таркиб топтириш, уларда юксак меҳнат интизоми ва маданиятини, жамоа олдидаги бурч ҳис туйғуларини тарбиялаш вазифасини қўяди. Бу вазифани бажариш ишлаб чиқаришда янги техника ва технологиядан фойдалана оладиган юқори малакали ишчиларни ва ишчиларни етиштириш демакдир.

Мазкур вазифани муваффақиятли ҳал қилишда ўқитувчиларнинг фан ва техника соҳасидаги ютуқларидан мутассил фойдалана билишлари, ўқув жараёнига илғор педагогик ва ишлаб чиқариш таълими тажрибаларини татбиқ эта олишлари катта аҳамиятга эга.

Ушбу қўлланма касбий таълим йўналишлари учун ўқитувчи кадрлар тайёрлашда “Касбий педагогика” фани бўйича уларнинг ўқитиш ва тарбиялашнинг шакллари, таълимнинг методикаси ва воситаларини, уни ташкил этиш йўлларини аниқ белгилаб олишларида ёрдам беради деган умиддамиз.

Тузувчилар: ТКТИ “Касб таълими”.кафедраси мудири,
доц. Канглиев Ш.Т.
Ассистент Маназаров Б.Д

Тақризчилар: Мардонов Ш. Ўзбекистон педагогика фанлари илмий – тадқиқот институти етакчи илмий ходими, п.ф.д., проф.

т.ф.н. Хабибуллаев Р.А

Ушбу услубий кўрсатма Тошкент кимё-технология институтининг Илмий-услубий кенгаши, 2013 йил _____ №____-сонли қарорига асосан нашрга тавсия этилган.

МУНДАРИЖА

1	Мавзу	Ўзбекистон Республикасида таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий педагогиканинг ўрни ва вазифалари.	5
2	Мавзу	Касбий педагогиканинг асосий тушунчалар.	12
3	Мавзу	Касбий педагогика қонуниятлари.	19
4	Мавзу	Касб таълими жараёни.	27
5	Мавзу	Касбий таълимда ўқитувчи ва ўқувчи шахси фаолиятини уйғунлаштириш технологиялари.	33
6	Мавзу	Педагогик тадқиқот функциялари ва методлари.	40
7	Мавзу	Касб таълими мазмунини Таълим мазмунини танлаш принциплари.	45
8	Мавзу	Касбий таълим методлари.	50
9	Мавзу	Касбий таълимнинг ташкилий шакллари.	59
Адабиётлар рўйхати			66

АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР МАВЗУЛАРИ
1-КУРС

№	**Фаннинг бўлим ва мавзуси, амалий машғулот мазмуни**	**Режа бўйича ажратилган соатлар**
1	Ўзбекистон Республикасида таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий педагогиканинг ўрни ва вазифалари.	4
2	Касбий педагогиканинг асосий тушунчалар.	4
3	Касбий педагогика қонуниятлари.	4
4	Касб таълими жараёни.	4
5	Касбий таълимда ўқитувчи ва ўқувчи шахси фаолиятини уйғунлаштириш технологиялари.	4
6	Педагогик тадқиқот функциялари ва методлари.	4
7	Касб таълими мазмунини Таълим мазмунини танлаш принциплари.	4
8	Касбий таълим методлари.	6
9	Касбий таълимнинг ташкилий шакллари.	4
	Жами	**38**

1-мавзу. Ўзбекистон Республикасида таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий педагогиканинг ўрни ва вазифалари.

(ажратилган соат – 4 соат)

1-амалий машғулот

« Ўзбекистон Республикасида таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий педагогиканинг ўрни ва вазифалари » **мавзусидаги амалий машғулотни ўтказиш учун услубий ишланма**

(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Педагогика профессионального образования. Под.ред.В.А.Сластенина.-Москва. «Академия», 2004 .
2. Е.Н.Пронина, В.В.Лукашевич. «Психология и педагогика». Учебник для студентов ВУЗов.-М.: «Элит», 2004 .
3. Ў. Толипов., М.Баракаев., Ш.Шарипов. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001.
4. Н.Хўжаев, Ж.Ҳасанбоев. Иқтисодий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2002.
5. www.inter-pedagogika.ru.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Ўзбекистон Республикасида таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий педагогиканинг ўрни ва вазифалари тушунчалари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Касб таълим педагогикаси фанининг таркибий тузилиши, асосий тармоқлари, фанлар тизимидаги ўрни ва бошқа фанлар билан муносабати. 2. Ўзбекистон Республикасида касб таълими ислохоти 3. Кадрлар тайёрлаш жараёнидаги касбий

	малакавий ўзгаришлар. 4. Олий касбий таълим ва унинг ривожланиш даражаси. Касбий таълим вазифалари.
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратиш; 2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4. Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; 2. Касб таълим педагогикаси фанининг таркибий тузилиши, асосий тармоқлари, фанлар тизимидаги ўрни ва бошқа фанлар билан муносабатига оид таъриф ва тушунчалар, жумладан, фан, постулатлар ва аксиомалар, таъриф, илмий қонунлар, фараз, илмий билим ва илмий назария тушунчалари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Ўзбекистон Республикасида касб таълими ислохоти бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Олий касбий таълим ва унинг ривожланиш даражаси. Касбий таълим вазифалари хақида эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади ва уларни амалиётда қўллаш бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “Кластер” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар	Тинглайдилар

	асосида амалга ошириш тушунтирилади.	
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнидаги фаоллигини ошириш мақсадида "Савол-жавоб" усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. "Ўзбекистон Республикаси таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий таълим педагогикасининг ўрни ва вазифалари" мавзусига Кластер тузиш таклиф этилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади. 4. Ўзбекистон Республикаси таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий таълим педагогикасининг ўрни ва вазифалари мавзусига Кластер тузиш таклиф этилади. (3-илова) 5. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 6. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 7. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтқазади, уларни бахолайди.	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Кластер тузадилар. Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Кластер тузадилар. Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Ўзбекистонда касб таълими ислоҳоти қачондан бошланган?
2. Кадрлар тайёрлашдаги касбий-малакавий ўзгаришлар ҳақида фикр билдиринг?
3. Кенг қамровли ва юқори малакали ходимларни тайёрлашга қўйиладиган талаблар нималардан иборат?
4. Касб таълими вазифаларига нималар киради?
5. Касбий маҳорат нима?
6. Касбий таълимнинг шаклланиш жараёни ҳақида Сизнинг фикрингиз?
7. Касб таълими тизимини ривожлантиришдаги асосий йўналишлар нималардан иборат?
8. Мамлакатимиз иқтисодиётида қандай ўзгаришлар амалга ошириляпти?
9. Ўзбекистонда узлуксиз таълим тизимидаги устуворликлар нималар иборат?
10. Олий касбий таълим ва унинг ривожланиш босқичлари ҳақида гапиринг?

2-илова

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

Ўзбекистон Республикаси таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий таълим педагогикасининг ўрни ва вазифалари мавзусига “Кластер”

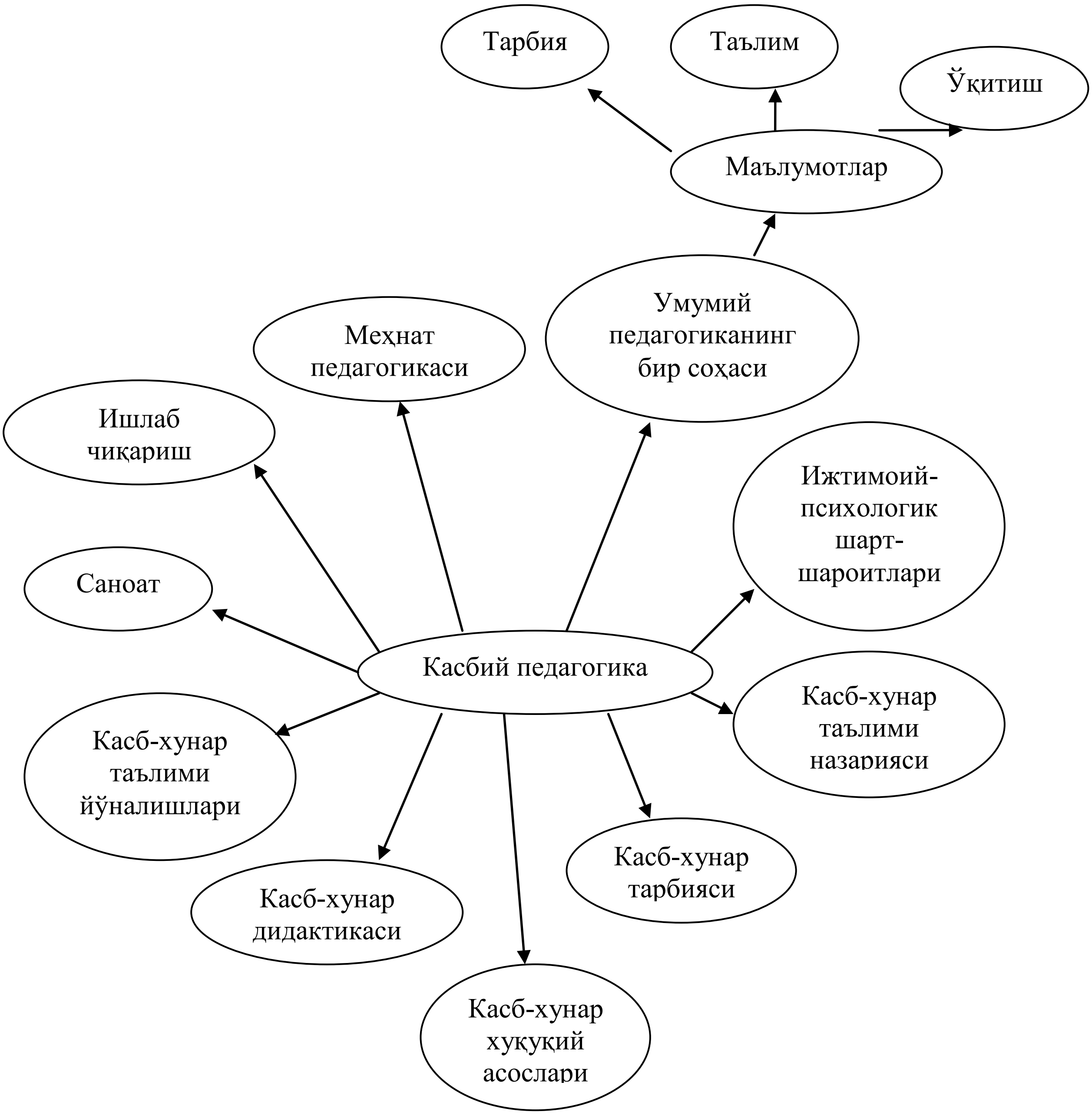

(3-илова)

Кластер усули

Кластер – инглича сўз бўлиб, ғунча, боғлам маъносини англатади. Ахборотларни кластерларга ажратиш у кўп вариантли фикрлашни, ўрганилаётган тушунчалар ўртасида алоқа ўрнатиш малакаларини ривожлантиради, бирор мавзу бўйича таълим олувчиларни эркин ва очиқдан-очиқ фикрлашига ёрдам беради. Кластерларга ажратишни дарснинг даъват, англаш ва мулоҳаза қилиш босқичларидаги фикрлашни рағбатлантириш учун қўллаш мумкин. Асосан, у янги фикрларни уйғотиш ва муайян мавзу бўйича янгича фикр юритишга чорлайди. Кластер тузиш кетма-кетлиги қуйидагича:

- Синф ёзув тахтаси ўртасига катта қоғоз варағига асосий сўз ёки гапни ёзинг;
- Сизни фикрингизча бу мавзуга тегишли бўлган сўзлар ёки гапларни ёзинг ("ақлий ҳумуж") ўтказинг;
- Тушунча ва ғоялар тўғрисидаги ўзаро боғланишини ўрнатинг;
- Эслаган вариантларингизнинг ҳаммасини ёзинг;

Ўзбекистон Республикаси таълим тизимини ривожлантиришнинг янги босқичида касбий таълим педагогикасининг ўрни ва вазифалари мавзусига “Кластер”

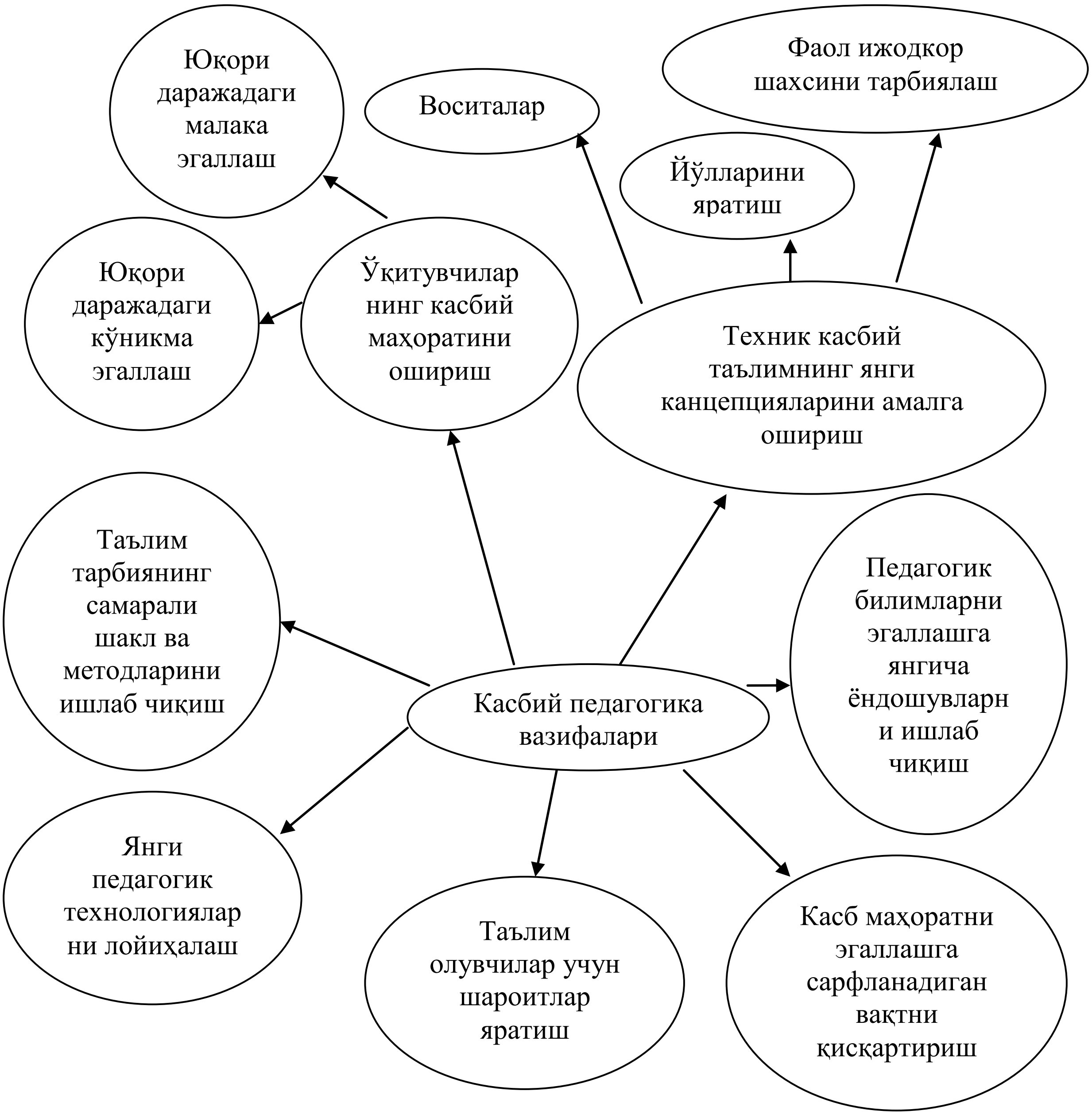

2-мавзу. Касбий таълим педагогикасидаги асосий тушунчалари.

(ажратилган соат – 4соат)

мавзусидаги
2-амалий машғулотни
ўтказиш учун услубий ишланма
(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Педагогика проф ессионального образования. Под.ред.В.А.Сластенина.- Москва. «Академия», 2004 .
2. Е.Н.Пронина, В.В.Лукашевич. «Психология и педагогика». Учебник для студентов ВУЗов.-М.: «Элит», 2004 .
3. Ў. Толипов., М.Баракаев., Ш.Шарипов. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001.
4. Н.Хўжаев, Ж.Ҳасанбоев. Иқтисодий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2002.
5. www.inter-pedagogika.ru.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Касбий педагогиканинг асосий тушунчалари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Маълумот. Таълим. Инсоннинг ривожланиши. Педагогик фаолият. 2. Тарбиянинг обьектив қонунлари. Тарбиянинг асосий қонуни. 3. Педагогика принципи. Педагогик тажриба. Мехнат тарбияси. 4. Ишчи касбларни гурухлаш асослари. Босқичли ўқитиш назарияси. 5. Ишлаб чиқариш таълими даврлари ва тизимлари. 6. Ишлаб чиқариш таълимининг предметли тизими ва ўқитиш мазмунини ишлаб чиқиш тамойиллари.

Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратиш; 2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4. Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; 2. Маълумот. Таълим. Инсоннинг ривожланиши. Педагогик фаолият тушунчалари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Тарбиянинг обьектив қонунлари. Тарбиянинг асосий қонуни бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Ишлаб чиқариш таълими даврлари ва тизимлари хақида эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади ва уларни амалиётда қўллаш бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “Синквейн” , “Кластер” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. “Касбий таълим педагогикасидаги асосий тушунчалар” терминларидан: маъдумот, таълим тушунчаларига	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар Синквейн тузадилар.

	Синквейн тузиш топшириғи берилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади. 4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда касбий таълим педагогикасидаги асосий тушунчалар мавзусига Кластер тузиш топшириғи берилади (3-илова) 5.Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 6. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 7. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтказади, уларни бахолайди..	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Кластер тузадилар. Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Маълумот нима?
2. Таълим сўзи тушунчаси.
3. Педагогик фаолият деганда нимани тушунасиз?
4. Тарбия қонунлари.
5. Педагогик принципи.
6. Педагогик тажрибани изоҳлаб беринг.
7. Мехнат тарбияси деганда нимани тушунасиз?
8. Босқичли ўқитиш назарияси нима?
9. Ишлаб чиқариш даврлари ва таълим тўғрисида гапириб беринг.
10. Ишлаб чиқариш таълими предметли тизими деганда нимани тушунасиз?

(2-илова)

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради.
2. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидага қоидага асосан тузилиши керак:
   1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
   2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
   3-қаторда мавзу 3та харакатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.
   4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.
   5-қаторда мавзуни моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

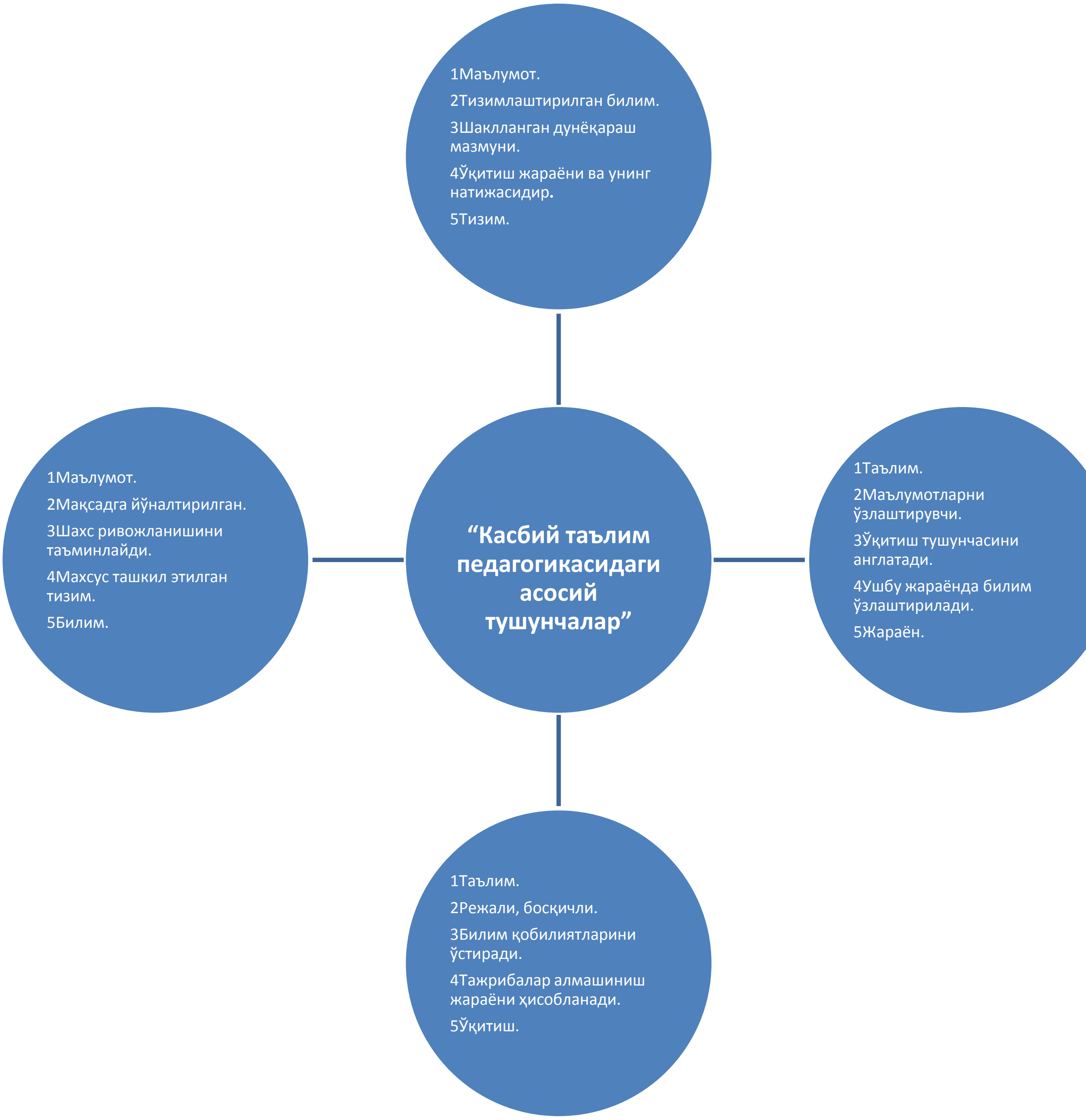
1Маълумот.
2Тизимлаштирилган билим.
3Шаклланган дунёқараш мазмуни.
4Ўқитиш жараёни ва унинг натижасидир.
5Тизим.
1Маълумот.
2Мақсадга йўналтирилган.
3Шахс ривожланишини таъминлайди.
4Махсус ташкил этилган тизим.
5Билим.
“Касбий таълим педагогикасидаги асосий тушунчалар”
1Таълим.
2Маълумотларни ўзлаштирувчи.
3Ўқитиш тушунчасини англатади.
4Ушбу жараёнда билим ўзлаштирилади.
5Жараён.
1Таълим.
2Режали, босқичли.
3Билим қобилиятларини ўстиради.
4Тажрибалар алмашиниш жараёни ҳисобланади.
5Ўқитиш.

(3-илова)

“Кластер” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Топшириқни диққат билан ўқиб чиқинг.
2. Фикрни тармоқланиш жараёнида пайдо бўлган ҳар бир фикрни ёзинг.
3. Имло хатолар ва бошқа жиҳатларга эътибор берманг.
4. Белгиланган вақтдан унумли фойдаланишга ва фикрингизни жамлашга ҳаракат қилинг.
5. Ҳар бир тармоқда талаб қилинаётган тушунчаларга мумкин қадар тўлароқ жавоб беришга ҳаракат қилинг.
6. Жавобларни ёзишда фақат ўз билимларингизга таянган ҳолда иш юритинг.

Касбий таълим педагогикасидаги асосий тушунчалар мавзусига “Кластер”

3-мавзу Касбий педагогика қонуниятлари.

(ажратилган соат – 4соат)

мавзусидаги
3-амалий машғулотни
ўтказиш учун услубий ишланма
(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

6. Педагогика проф ессионального образования. Под.ред.В.А.Сластенина.- Москва. «Академия», 2004 .
7. Е.Н.Пронина, В.В.Лукашевич. «Психология и педагогика». Учебник для студентов ВУЗов.-М.: «Элит», 2004 .
8. Ў. Толипов., М.Баракаев., Ш.Шарипов. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001.
9. Н.Хўжаев, Ж.Ҳасанбоев. Иқтисодий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2002.
10. www.inter-pedagogika.ru.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Касбий педагогика қонуниятлари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Таълим ва тарбия принциплари. 2. Касб таълим жараёнида шахс ривожланишининг педагогик шарт – шароитлари. 3. Касбий билиш жараёнининг психологияси
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратиш; 2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чукур	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; 2. Таълим ва тарбия принциплари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Касб таълим жараёнида шахс ривожланишининг

ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4. Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	педагогик шарт – шароитлари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Касбий билиш жараёнининг психологияси бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “Тест” , “Кластер” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. Таълим ва тарбия принциплари мавзуси бўйича тест топшириғи берилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади. 4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда “Касб таълим жараёнида шахс ривожланишининг педагогик шарт – шароитлари” мавзуси “Шахс ривожида мухитнинг	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар “Тест” саволларига жавоб берадилар. Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар Кластер тузадилар.

	ўрни", "Шахс ривожида таълим – тарбиянинг ўрни" га Кластер тузиш топшириғи берилади (3-илова) 5.Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 6. Натижаларни текширади, гуруҳлар-га топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 7. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтқазади, уларни бахолайди.	Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабалар-ни баҳолаш мезони орқали рағбатлан-тиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

"Савол-жавоб" усулига саволлар намунаси

1. Тарбия санъати нима?
2. Педагогикада тарбия усуллари қайси турларга бўлинади ва уларга таъриф беринг.
3. Форобийнинг тарбия усулларига берган таърифларини айтиб беринг.
4. Баховуддин Нақшбанднинг ориф инсон, ахлоқ – одоб тўғрисидаги таълимотини гапириб беринг.
5. Шахснинг шаклланишида ижтимоий мухитни ўрни қандай?
6. Биологик омилнинг шахс шаклланишидаги ўрни.
7. Таълим ва тарбиянинг инсон шаклланишидаги ўрни.
8. Шахс ривожланишида мухитнинг ўрни.
9. Шахс ривожланишида фаолиятнинг ўрни.
10. Ўқитиш жараёнида ташқи фаолият асосида психик жараёнларга таъсир этиш.

2-илова

Мутахассислик фанларида кенг қўлланиладиган тестлар

1. Очиқ	**2. Ёпиқ**	**3. Мувофиқликни аниқлаш**	**4. Тўғри кетма-кетликни аниқлаш**

Очиқ тестлар

Агар таълим олувчи эркин жавоб бера оладиган бўлса, тест топшириғи очиқ деб аталади. Таълим олувчиларнинг битта, иккита сўздан иборат қисқа ва аниқ жавоб беришлари тахмин қилинади. Бу ҳақда тестга илова қилинган йўлланмада баён этиш керак. Бланканинг бўш жойида жавоб учун зарур бўлган жой қолдирилади. Масалан тест тушунчаси ------ йилда ------ томонидан биринчи марта ишлатилган.

Ёпиқ тестлар

Жавоблардан бири тўғри, қолганлари тўғрига ўхшаш, бироқ нотўғри бўлади. Таклиф қилинадиган жавоблар сони иккитадан бештагача ва бундан кўпроқ бўлиши мумкин. Амалиётда бешта жавоби бўлган тестларга жавоб бериш етарли ҳисобланади. мисол: “Тўртинчи ўлчов” деган физика-математика атамаси қайси тушунчага таллуқли?

а) оғирлик б) ҳавога в) вақтга г) тезликка

Савол характеридаги жадваллардан иборат ўхшатмага оид топшириқлар ёпиқ тестни бир варианти бўлиб ҳисобланади. Уларнинг ҳар бирида битта сўз етишмайди. Келтирилган сўз жавобларидан шу жумлани тўғри тўлдирадиган битта сўзни танлаш лозим.

Мисол: Бошқа давлатларга қарам бўлмаган давлат ------ давлат ҳисобланади: а) ягона; б) тинчликсевар. в) гуллаб-яшнаган. г) мустақил.

Фарқларни аниқлаш учун ёпиқ тестлар

Бешта сўз берилган. Улардан тўрттаси умумий белгиси билан бирлашган. Бешинчи сўз уларга мос келмайди, уни аниқлаш керак. Фақат битта сўз ортиқча бўлиши мумкин.
Мисол:
а) бориш; б) сакраш; в) рақсга тушиш; г) ўтириш;
Тўртта сўз ҳаракат ҳолатини билдиради. “Ўтириш” сўзи эса анча тинч ҳолатни ифодалаб, бу қатордан тушиб қолади.

Мувофиқлик тестлари

Уларнинг моҳияти бир кўп сонли элементларнинг бошқа кўп сонли элементларга мувофиқлигини аниқлаш заруриятига асосланган. Бу тестлар “мувофиқлик аниқлансин” деган иккита сўздан иборат конструкция асосида тузилиши керак.
Масалан: Билимларни ўзлаштириш ва сифатини назорат қилишнинг анъанавий усулларидаги камчиликлари:
а) баҳолашдаги субъективлик; б) имтиҳон олувчининг талаба билан мулоқатда бўла олмаслиги; в) назорат саволини тузишдаги камчиликлар; г) билимларни назорат қилиш, танлаш характерига эга эмаслиги; е) таълим берувчи вақтининг кўп сарфланиши; ж) компьютер қўллашнинг қийинлиги.
(Тўғри жавоб: а, г, е, ж)

Кетма - кетликни тўғрилигини аниқлашга оид тестлар

Улар ҳаракатлар, муҳокамалар, ҳисоб - китобларни эгаллаш, механизмларни йиғиш ва ажратиш кетма-кетлигини текшириш учун қўлланади. Синовдан ўтаётганга тўғри кетма-кетлик аниқлансин деган йўлланма берилади.
Масалан: “Занжирнинг бир қисми учун Ом қонунини таърифланг”.
а) тўғри пропорционал; б) тескари пропорционал. в) қаршилик. г) қўлланиш.
Тўғри жавоб: 1- б, 2 - г, 3 - а, 4 – в.

1. **“Тарбия санъати – деярли ҳаммага таниш ва тушунарли, баъзиларга эса, ҳатто осон туюлиш хусусиятига эга, у қанчалар тушунарли ва осон туюлса, ўша инсон у билан назарий ва амалий жиҳатдан шунчалар кам таниш”, - деган эди?**

A) К.Д.Ушинский*
B) Форобий
C) Хўжа Баҳовуддин Нақшбанд
D) Алишер Навоий
E) Ибн Сино

2. **Педагогикада тарбия бериш усули неча турга бўлинади ?**

A) 1
B) 2*
C) 3
D) 4
E) 5

3. **Тарбиянинг усули деганда ахлоқий фазилатларни тушунади. Ушбу фикр кимга тегишли ?**

A) К.Д.Ушинский
B) Форобий*
C) Хўжа Баҳовуддин Нақшбанд
D) Алишер Навоий
E) Ибн Сино

4. **У “... инсонда гўзал фазилатлар икки йўл, - яъни таълим ва тарбия йўли билан хосил қилинади. Ушбу қараш қайси алломага тегишли ?**

A) К.Д.Ушинский
B) Форобий*
C) Хўжа Баҳовуддин Нақшбанд
D) Алишер Навоий
E) Ибн Сино

5. **Тарбиявий қарашлари марказида ориф инсонни шакллантириш ғояси ётади. Ушбу қараш қайси алломага тегишли ?**

A) К.Д.Ушинский
B) Форобий
C) Хўжа Баҳовуддин Нақшбанд *
D) Алишер Навоий
E) Ибн Сино

3-илова

“Кластер” методи

Кластер (ғунча, боғлам) методи педагогик, дидактик стратегиянинг муайян шакли бўлиб, у ўқувчиларга ихтиёрий муаммо (мавзу)лар хусусида эрки, очиқ ўйлаш ва шахсий фикрларни баён этиш учун шароит яратишга ёрдам беради. Мазкур метод турли хил ғоялар ўртасидаги алоқалар тўғрисида фикрлаш имкониятини берувчи тузилмани аниқлашни талаб этад. “Кластер” методи аниқ объектга йўналтиритлмаган фикрлаш шакли саналади. Ундан фойдаланиш инсон мия фаолиятининг иши билан боғлиқ равишда амалга ошади. Ушбу метод муайян мавзунинг ўқувчилар томонидан чуқур ҳамда пухта ўзлаштирилгунига қадар фикрлаш фаолиятининг бир маромда бўлишини таъминлашга хизмат қилади.

Стил ва Стил ғоясига мувофиқ ишлаб чиқилган “Кластер” методи пухта ўйланган стратегия бўлиб, ундан ўқувчилар билан якка тартибда ёки гурух асосида ташкил этиладиган машғулотлар жараёнида фойдаланиш мумкин. Метод гуруҳ асосида ташкил этилаётган машғулотларда ўқувчилар томонидан билдирилаётган ғояларннг мажмуи тарзида намоён бўлади. Бу эса илгари сурилган ғояларни умумлаштриш ва улар ўртасидага алоқаларни топиш имкониятини яратади.

“Кластер” методидан фойдаланишда қуйидаги шартларга риоя қилиш талаб этилади:

Ақлингизга нима келса, барчасини ёзинг. Ғоялар сифатини мухокама қилманг , фақат уларни ёзинг. Хатни тўхтатадиган имло хатоларига ва бошқа омилларга эътибор берманг.

Ажратилган вақт тугагунча ёзишни тўхтатманг. Агар ақлингизга ғоялар келиши бирдан тўхтаса, у холда қачонки янги ғоялар келмагунча қоғозга расм чизиб туринг.

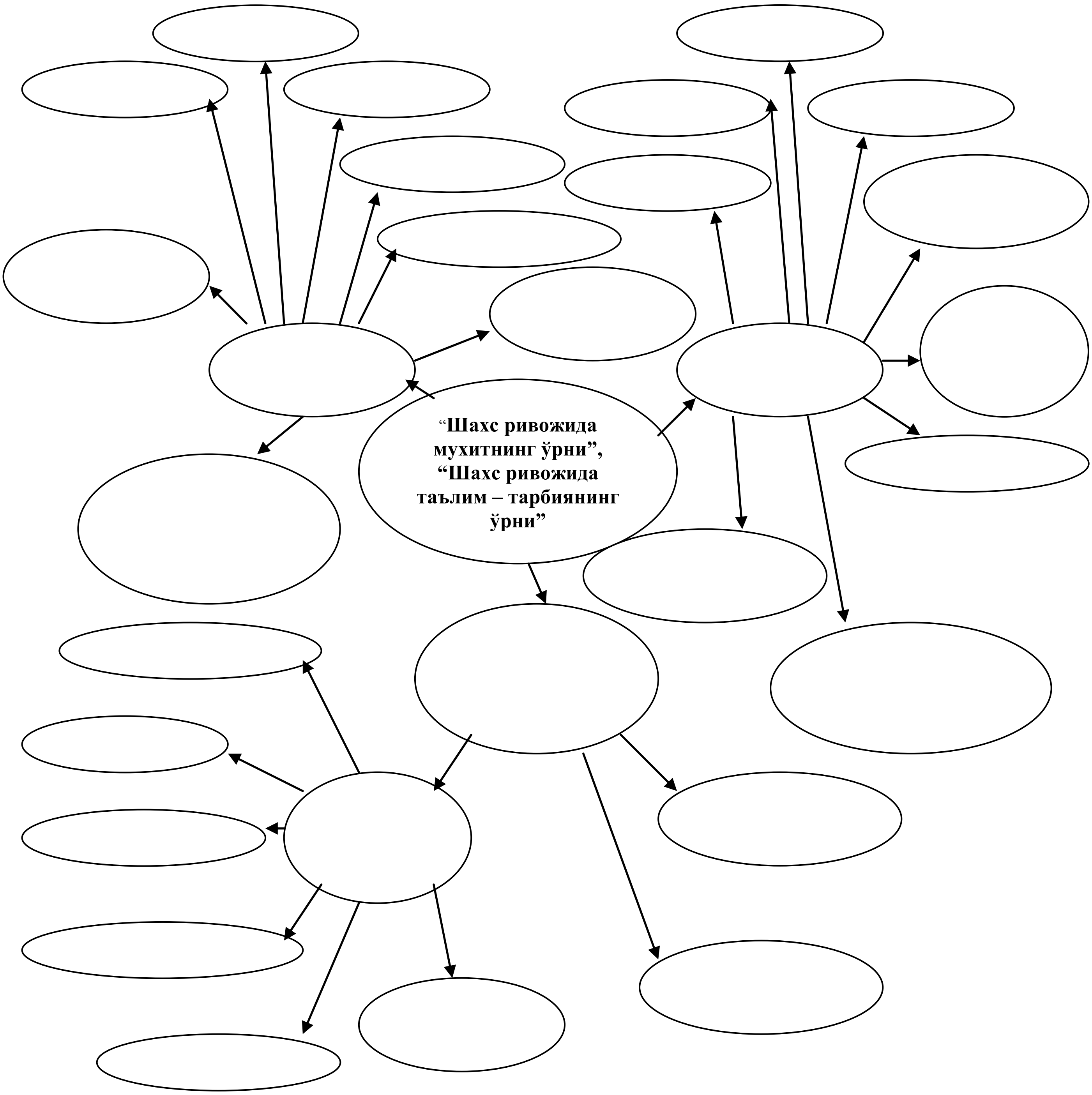
"Шахс ривожида мухитнинг ўрни", "Шахс ривожида таълим – тарбиянинг ўрни"

4-мавзу. Касб таълими жараёни.

(ажратилган соат – 4 соат)

4-амалий машғулот
«Касб таълими жараёни» **мавзусидаги**
амалий машғулотни ўтказиш учун услубий ишланма
(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Педагогика профессионального образования. Под.ред.В.А.Сластенина.-Москва. «Академия», 2004 .
2. Е.Н.Пронина, В.В.Лукашевич. «Психология и педагогика». Учебник для студентов ВУЗов.-М.: «Элит», 2004 .
3. Ў. Толипов., М.Баракаев., Ш.Шарипов. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001.
4. Н.Хўжаев, Ж.Ҳасанбоев. Иқтисодий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2002.
5. www.inter-pedagogika.ru.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Касб таълими жараёни бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Педагогик жараён мохияти ва тузилмаси. Касбий таълим тамойиллари. 2. Педагогик жарённи лойихалаш. Педагогик лойихалари тушунчаси. 3. Таълим олувчиларнинг ўқув фаолиятини ташкил этиш. Шахсий малакавий билимларни ўзлаштириш жараёни 4. Касбий таълимнинг самарадорлик мезони.
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари

ўрганиш учун асос яратиш; 1. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 1. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 1. Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; 2. Педагогик жараён мохияти ва тузилмаси. Касбий таълим тамойиллари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Педагогик жарённи лойихалаш. Педагогик лойихалари тушунчаси бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Касбий таълимнинг самарадорлик мезони хақида эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади ва уларни амалиётда қўллаш бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “ФСМУ” “Кластер” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади.	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	2. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. “Касб таълими жараёни” мавзусига ФСМУ тузиш таклиф этилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар ФСМУ жадвалини тўлдирадилар. Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар

	нуқталарга жалб этилади. 4. Касб таълими жараёни мавзусига Кластер тузиш таклиф этилади. (3-илова) 5. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 6. Натижаларни текширади, гуруҳлар-га топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 7. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтқазади, уларни бахолайди.	Кластер тузадилар. Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабалар-ни баҳолаш мезони орқали рағбатлан-тиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Педагогик жараённинг моҳияти ва тузилиши нимадан иборат?
2. Талабаларнинг ўқув фаолияти қандай ташкил этилса мақсадга мувофиқ бўлади?
3. Педагогик технологияда шахсий мўлжаллаш деганда Сиз нимани тушунсиз?
4. Касбий таълимнинг самарадорлик мезонига нималар киради?
5. Пеагогик лойиҳалаш – бу нима?
6. Мониторинг деганда нимани тушунасиз?
7. Таълим технологиясига нималар киради?
8. Меҳнат маданияти тушунчасини асослаб беринг?
9. Касбий таълимнинг тамойиллари ҳақида фикр билдиринг?
10. Компьютерлаштирилган педагогик жараён тамойилига мисоллар келтиринг?

2-илова

ФСМУ ТЕХНОЛОГИЯСИ

ТРЕНИНГ ХАҚИДА ТУШУНЧА.

Ушбу технология мунозарали масалаларни ҳал этишда, баҳс - мунозаралар ўтказиш ёки ўқув - семинари якунида (тингловчиларнинг ўқув-семинари хақидаги фикрларини билиш мақсадида), ёки ўқув режаси асосида бирон бўлим ўрганиб бўлингач қўлланиши мумкин, чунки бу технология тингловчиларии ўз фикрини ҳимоя қилишга, эркин фиклаш ва ўз фикрини бошқаларга ўтказишга, очиқ ҳолда баҳслашишга, шу билан каторда ўкитувчи талабаларни, ўкув жараёнида эгаллаган билимларини таҳлил этишга, кай даражада эгаллаганликларини баҳолашга ҳамда тингловчиларнн баҳслашиш маданиятига ўргагади.

МАҚСАД.

Ушбу технология тингловчиларга тарқатилган оддий қоғозга ўз фикрларини аниқ қисқа ҳолатда ифода этиб, тасдиқловчи далиллар ёки инкор этувчи фикрларни баён этишга ёрдам беради.

ЎТКАЗИЛИШ ТАРТИБИ:

1. Ҳар бир тингловчига ФСМУ технологиясининг 4 босқичи ёзилган қоғозлар тарқатилади.

- Ф-фикрингизни баён этинг
- С-фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг
- М-кўрсатган сабабингизни исботловчи мисол келтиринг
- У-фикрингизни умумлаштиринг

2. Тингловчилар билан баҳс мавзусини ёки муаммони белгилаб олинг.

3. Кичик гуруҳларга бўлинг ва уларга ФСМУ технологиясининг 4 босқичи ёзилган катта форматдаги қоғозларни тарқатинг.

4. Кичик гуруҳларга ҳар бирлари ёзган қоғозлардаги фикр ва далилларини катта форматдаги умумлаштирган ҳолда 4 та босқич бўйича ёзишларини таклиф этинг.

5. Кичик гуруҳлардан ёзган фикрларини ўқиб химоя қилишларини сўранг.

Тренер - ўқитувчи томонидан муаммо бўйича фикрлар умумлаштирилади

Касб таълими жараёни мавзусига “ФСМУ”

ФИКР	- таълим бошқариладиган жараён бўлиб, унинг натижаси, кўп жиҳатдан тайёрланган дидактик моҳиятга боғлиқ.
САБАБ	- дидактик лоёиҳа таълим соҳасининг махсулидир. Талабаларнинг билиш фаолиятини дидактик лоёиҳага кўра бошқариш таълим технологиясининг педагогик асоси саналади.
МИСОЛ	- мақсаддан эталонга етиб келгунча ўқитиувчи (педагог) ва талаба онги жуда кўп ҳодисалар билан учрашади. Ўқув-тарбия жараёнининг умумий ва хусусий мақсадларини тахлил қилади.
УМУМЛАШТИРИШ	- таълимни дидактик лойиҳалаш, лойиҳани амалга ошириш таълимнинг жорий ва оралиқ натижасига кўра дидактик лойиҳа тузатиш ва ўзгартиришлар киритиш, тегишли такрорлаш ва якуний назоратдан иборатдир.

3-илова

Кластер усули

Кластер – инглича сўз бўлиб, ғунча, боғлам маъносини англатади. Ахборотларни кластерларга ажратиш у кўп вариантли фикрлашни, ўрганилаётган тушунчалар ўртасида алоқа ўрнатиш малакаларини ривожлантиради, бирор мавзу бўйича таълим олувчиларни эркин ва очиқдан-очиқ фикрлашига ёрдам беради. Кластерларга ажратишни дарснинг даъват, англаш ва мулоҳаза қилиш босқичларидаги фикрлашни рағбатлантириш учун қўллаш мумкин. Асосан, у янги фикрларни уйғотиш ва муайян мавзу бўйича янгича фикр юритишга чорлайди. Кластер тузиш кетма-кетлиги қуйидагича:

- Синф ёзув тахтаси ўртасига катта қоғоз варағига асосий сўз ёки гапни ёзинг;
- Сизни фикрингизча бу мавзуга тегишли бўлган сўзлар ёки гапларни ёзинг (“ақлий ҳумуж”) ўтказинг;
- Тушунча ва ғоялар тўғрисидаги ўзаро боғланишини ўрнатинг;
- Эслаган вариантларингизнинг ҳаммасини ёзинг;

Касб таълими жараёни мавзусига “Кластер”

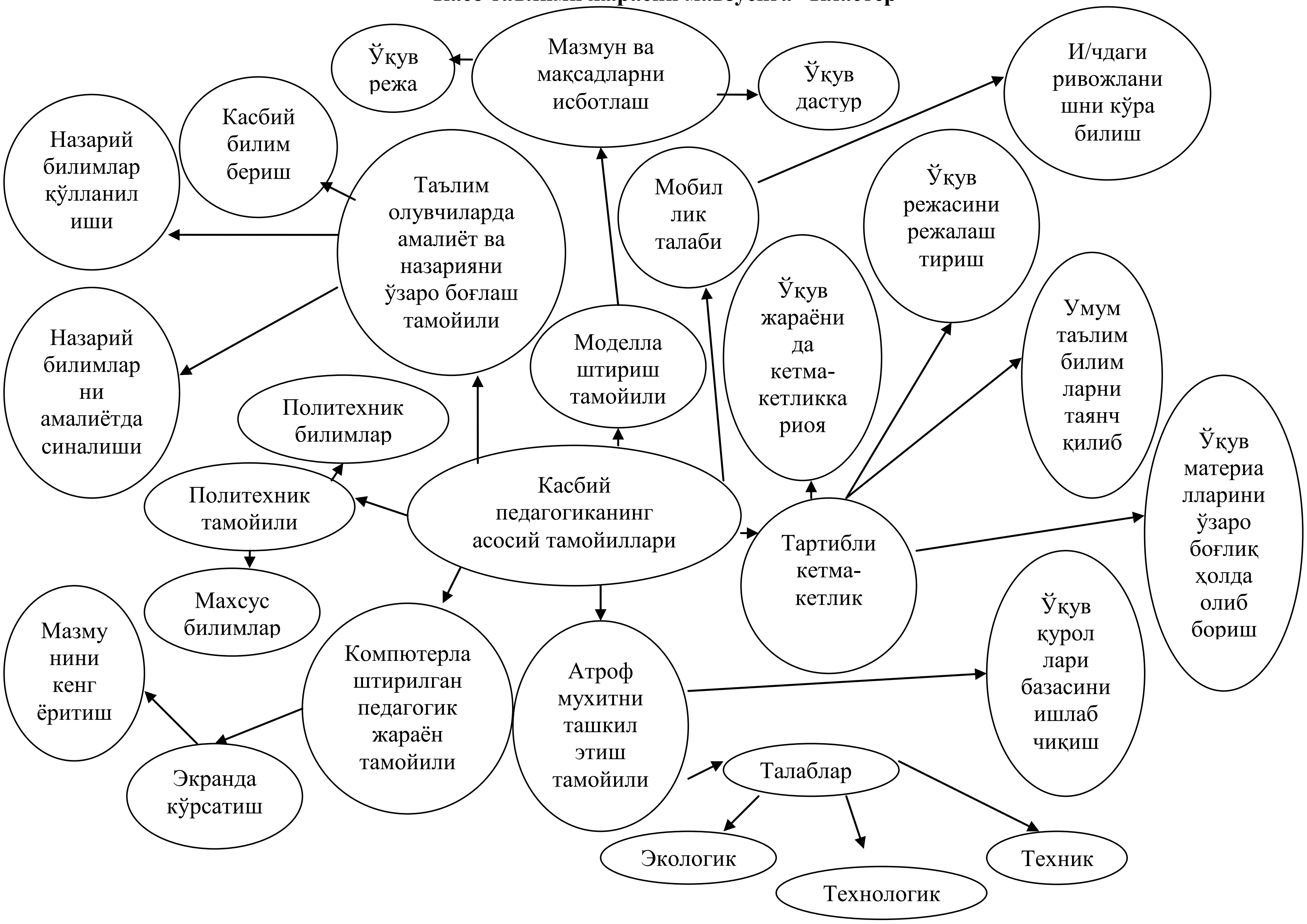

5-мавзу. Касбий таълимда ўқитувчи ва ўқувчи шахси фаолиятини уйғунлаштириш технологиялари.

(ажратилган соат – 4 соат)

« Касбий таълимда ўқитувчи ва ўқувчи шахси фаолиятини уйғунлаштириш технологиялари» **мавзусидаги**
5-амалий машғулотни
ўтказиш учун услубий ишланма
(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Каримов И.А. Баркамол авлод Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. – Т.: "Шарқ" нашриёт-матбаа концернининг Бош таҳририяти. 1997.
2. Қодиров Б. «Таълим тизимидаги ислоҳотлар мақсад ва йўналишлар». Т.: «Ўзбекистон» - 2000.
3. Ғуломов С.С. ва бошқалар. Ахборот тизимлари ва технологиялари. Т.: "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси, 2000.
4. Тожиев., Салахутдинов Р., Баракаев М., Абдалова С. Таълим жараёнида замонавий ахборот технологиялари. – Т.: 2001.
5. Фарберман Б.Л. Прогрессивние педагогические технологии. – Т.: 1999.
6. Хўжаев Н.Х., Ходиев Б.Ю., Баубекова Г.Д., Тилабова Н.Т. Янги педагогик технологиялар. Ўқув қўлланма. – Т.: «Фан», 2002.
7. www.bilimdon uz. -Ўзбекистон республикаси олий ва ўрта махсус таълим
8. вазирлигининг веб сайти.
9. www.de.uz- Масофавий таълим тизимига бағишланган веб сайт.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Касбий таълимда ўқитувчи ва ўқувчи шахси фаолиятини уйғунлаштириш технологиялари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Таълим технологияси ва унинг тузилиши 2. Касб таълимида ахборот технологиялари 3. Муаммоли таълим технологияси ва унинг мақсади, вазифаси 4. Касбий фанларни ўқитишда илғор педагогик

	технологияларни қўллашнинг аҳамияти ва зарурати
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратиш; 2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4 Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; 2. Таълим технологияси ва унинг тузилиши бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Касб таълимида ахборот технологиялари тушунчаси бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Муаммоли таълим технологияси ва унинг мақсади, вазифаси ҳақида эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади ва уларни амалиётда қўллаш бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “Кластер”, “ФСМУ” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади.	Тинглайдилар
II. Асосий босқич	3. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради

(60 минут)	“Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. Муаммоли таълим технологияси мавзусига Кластер тузиш таклиф этилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади. 4. “Таълим технологияси” мавзусига ФСМУ тузиш таклиф этилади. (3-илова) 5. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 6. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 7. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтқазади, уларни бахолайди.	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Кластер тузадилар. Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар ФСМУ жадвалини тўлдирадилар. Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топширик беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Бугунги кунда таълим тизимидаги янгиликлар ҳақида гапиринг?
2. Таълим технологияси ва унинг ривожланиши ҳақида фикр билдиринг?
3. Таълимда технологик ёндашиш вариантлари деганда нимани тушундингиз?
4. Ахборот технологияларига нималар киради?
5. Ривожланган жамиятда ахборот технологияларининг ўрни қандай?
6. Педагогик технологияга берилган таърифларни изоҳланг.
7. Муаммоли таълим технологияси ҳақида фикр билдиринг?
8. Модулли таълим технологиясига мисол келтиринг?

9. “Рейтинг”, “Технология”, “Инновация” тушунчаларини изоҳланг?
10. “Интернет”, “Электрон почта”, “Мультимедия” га мисоллар келтиринг?

2-илова

“Кластер” методи

Кластер (ғунча, боғлам) методи педагогик, дидактик стратегиянинг муайян шакли бўлиб, у ўқувчиларга ихтиёрий муаммо (мавзу)лар хусусида эрки, очиқ ўйлаш ва шахсий фикрларни баён этиш учун шароит яратишга ёрдам беради. Мазкур метод турли хил ғоялар ўртасидаги алоқалар тўғрисида фикрлаш имкониятини берувчи тузилмани аниқлашни талаб этад. “Кластер” методи аниқ объектга йўналтиритлмаган фикрлаш шакли саналади. Ундан фойдаланиш инсон мия фаолиятининг иши билан боғлиқ равишда амалга ошади. Ушбу метод муайян мавзунинг ўқувчилар томонидан чуқур ҳамда пухта ўзлаштирилгунига қадар фикрлаш фаолиятининг бир маромда бўлишини таъминлашга хизмат қилади.

Стил ва Стил ғоясига мувофиқ ишлаб чиқилган “Кластер” методи пухта ўйланган стратегия бўлиб, ундан ўқувчилар билан якка тартибда ёки гурух асосида ташкил этиладиган машғулотлар жараёнида фойдаланиш мумкин. Метод гуруҳ асосида ташкил этилаётган машғулотларда ўқувчилар томонидан билдирилаётган ғояларннг мажмуи тарзида намоён бўлади. Бу эса илгари сурилган ғояларни умумлаштриш ва улар ўртасидага алоқаларни топиш имкониятини яратади.

“Кластер” методидан фойдаланишда қуйидаги шартларга риоя қилиш талаб этилади:

Ақлингизга нима келса, барчасини ёзинг. Ғоялар сифатини мухокама қилманг , фақат уларни ёзинг. Хатни тўхтатадиган имло хатоларига ва бошқа омилларга эътибор берманг.

Ажратилган вақт тугагунча ёзишни тўхтатманг. Агар ақлингизга ғоялар келиши бирдан тўхтаса, у холда қачонки янги ғоялар келмагунча қоғозга расм чизиб туринг.

Касб таълимида ўқитувчи ва ўқувчи шахси фаолиятини уйғунлаштириш технологиялари мавзуси (муаммоли вазият) га “Кластер”

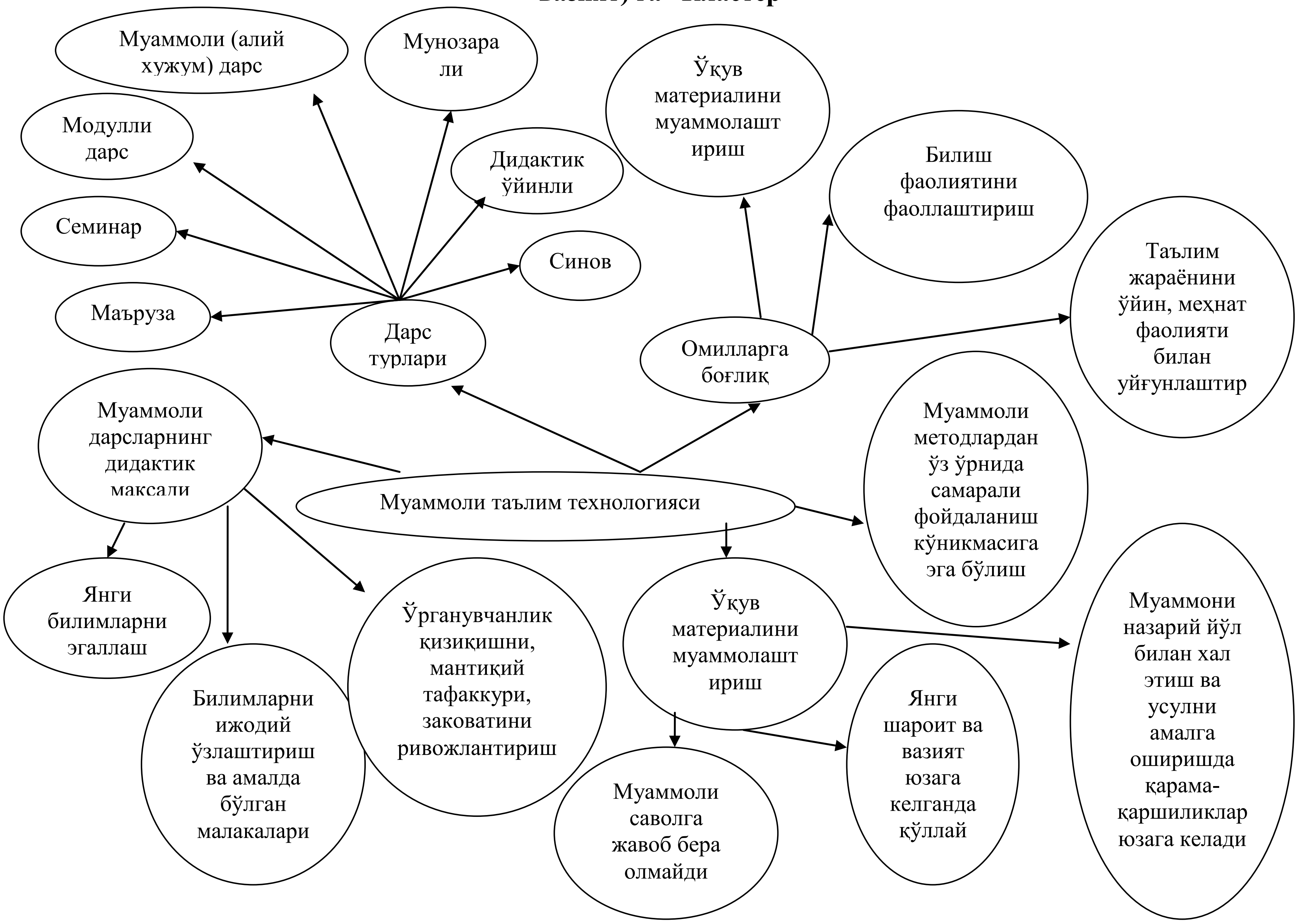

3-илова

ФСМУ ТЕХНОЛОГИЯСИ

ТРЕНИНГ ХАҚИДА ТУШУНЧА.

Ушбу технология мунозарали масалаларни ҳал этишда, баҳс - мунозаралар ўтказиш ёки ўқув - семинари якунида (тингловчиларнинг ўқув-семинари хақидаги фикрларини билиш мақсадида), ёки ўқув режаси асосида бирон бўлим ўрганиб бўлингач қўлланиши мумкин, чунки бу технология тингловчиларии ўз фикрини ҳимоя қилишга, эркин фиклаш ва ўз фикрини бошқаларга ўтказишга, очиқ ҳолда баҳслашишга, шу билан каторда ўкитувчи талабаларни, ўкув жараёнида эгаллаган билимларини таҳлил этишга, кай даражада эгаллаганликларини баҳолашга ҳамда тингловчиларнн баҳслашиш маданиятига ўргагади.

МАҚСАД.

Ушбу технология тингловчиларга тарқатилган оддий қоғозга ўз фикрларини аниқ қисқа ҳолатда ифода этиб, тасдиқловчи далиллар ёки инкор этувчи фикрларни баён этишга ёрдам беради.

ЎТКАЗИЛИШ ТАРТИБИ:

1. Ҳар бир тингловчига ФСМУ технологиясининг 4 босқичи ёзилган қоғозлар тарқатилади.

- Ф-фикрингизни баён этинг
- С-фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг
- М-кўрсатган сабабингизни исботловчи мисол келтиринг
- У-фикрингизни умумлаштиринг

6. Тингловчилар билан баҳс мавзусини ёки муаммони белгилаб олинг.

7. Кичик гуруҳларга бўлинг ва уларга ФСМУ технологиясининг 4 босқичи ёзилган катта форматдаги қоғозларни тарқатинг.

8. Кичик гуруҳларга ҳар бирлари ёзган қоғозлардаги фикр ва далилларини катта форматдаги умумлаштирган ҳолда 4 та босқич бўйича ёзишларини таклиф этинг.

9. Кичик гуруҳлардан ёзган фикрларини ўқиб химоя қилишларини сўранг.

Тренер - ўқитувчи томонидан муаммо бўйича фикрлар умумлаштирилади

Касб таълимида ўқитувчи ва ўқувчи шахси фаолиятини уйғунлаштириш технологиялари мавзуси (таълим технологиялари) га “ФСМУ”

ФИКР	- педагогик технология таълимда талабаларни қизиқтириб ўқитиш ва билимларни тўлиқ ўзлаштиришга эришишдир..
САБАБ	- педагогик технология асосида дарс ўтишда энг асосий талаб талабанинг хаётий тажрибаси аввал ўзлаштирган билимлари ва қизиқишлари асосида билим беришни кўзда тутади..
МИСОЛ	- билим ва тайёргарликни аниқлаш талабани фаоллаштириш ва билим ўзлаштиришга ижобий мотивни келтириб чиқаради. Мавзуларни ўрганишга киришишда эркин суҳбат, мунозара, ақлий хужум ва бошқа шаклларда жонлантириш мумкин.
УМУМЛАШТИРИШ	- БТаълим технологияси ўқув-тарбиявий жараёнини бошқаришнинг хозирги етакчи принципи (субординация) ни чегаралайди, унда координация ўқитувчи ва ўқувчи-талаба фаолиятини ўзаро мувофиқлаштиришнинг етакчи принципига айланади. Таълим жараёнини ўқитувчи ва ўқувчи-талаба биргаликда амалга оширади..

6-мавзу. Педагогик тадқиқот функциялари ва методлари.

(ажратилган соат – 4 соат)

мавзусидаги
6-амалий машғулотни
ўтказиш учун услубий ишланма
(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Педагогика профессионального образования. Под.ред.В.А.Сластенина.-Москва. «Академия», 2004 .
2. Е.Н.Пронина, В.В.Лукашевич. «Психология и педагогика». Учебник для студентов ВУЗов.-М.: «Элит», 2004 .
3. Ў. Толипов., М.Баракаев., Ш.Шарипов. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001.
4. Н.Хўжаев, Ж.Ҳасанбоев. Иқтисодий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2002.
5. www.inter-pedagogika.ru.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Педагогик тадқиқот функциялари ва методлари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Педагогик тадқиқот функциялари ва методлари. 2. Педагогика фанининг илмий тадқиқот методлари. 3. Эксперимент – тажриба-синов услуби.
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратиш;	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради;

2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4 Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	2. Педагогик тадқиқот функциялари ва методлари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Педагогика фанининг илмий тадқиқот методлари тушунчалари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Эксперимент – тажриба-синов услуби хақида эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади ва уларни амалиётда қўллаш бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “Синквейн” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади.	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	4. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. Педагогик тадқиқот функциялари ва методлари мавзуси бўйича метод сўзига Синквейн тузиш таклиф этилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади.	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар Синквейн тузадилар. Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар

	4. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 5. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 6. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтқазади, уларни бахолайди.	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Метод сўзининг таърифи нима?
2. Педагогик тадқиқот босқичлари нималардан иборат?
3. Педагогиканинг илмий тадқиқот вазифалари.
4. Кузатиш методининг мазмуни.
5. Педагогик тадқиқотда сухбат методининг ўрни.
6. Илмий тадқиқотда тест сўровномалар услуби мохияти нимада?
7. Эксперимент – тажриба-синов услуби нима?
8. Педагогик тадқиқотда математика ва кибернетика услуби.
9. Илмий-педагогик тадқиқотлар босқичларини санаб беринг.
10. Илмий-педагогик тадқиқотлар самарадорлиги нималарга боғлиқ?

2-илова

Синквейн

Ўрганилаётган материални пухта англаш учун қўлланиладиган интерфаол усуллардан бири ҳисобланади. Синквейн-французча беш қаторли ўзига хос, қофиясиз шеър бўлиб, унда ўрганилаётган тушунча тўғрисидаги ахборот ёйилган ҳолда ўқув сўзи билан, турли вариантларда ва турли нуқтаи назар орқали ифодаланади.

Синквейн тузиш қоидаси:

Биринчи қаторда мавзу бир сўз, одатда от билан ифодаланади? (Ким? Нима?)

Иккинчи қаторга мавзуга оид иккита сифат ёзилади. (Қандай? Қанақа?)

Учинчи қаторда мавзу доирасидаги ҳатти – ҳаракат учта сўз (феъл) билан ифодаланади.

Тўртинчи қаторга мавзуга нисбатан тасаввур англатувчи ва тўртта сўздан иборат бўлган фикр ёзилади.

Охирги қаторга мавзу моҳи-ятини такрорлайдиган, маъноси унга ўхшаш бўлган битта сўз (синоним) ёзилади.

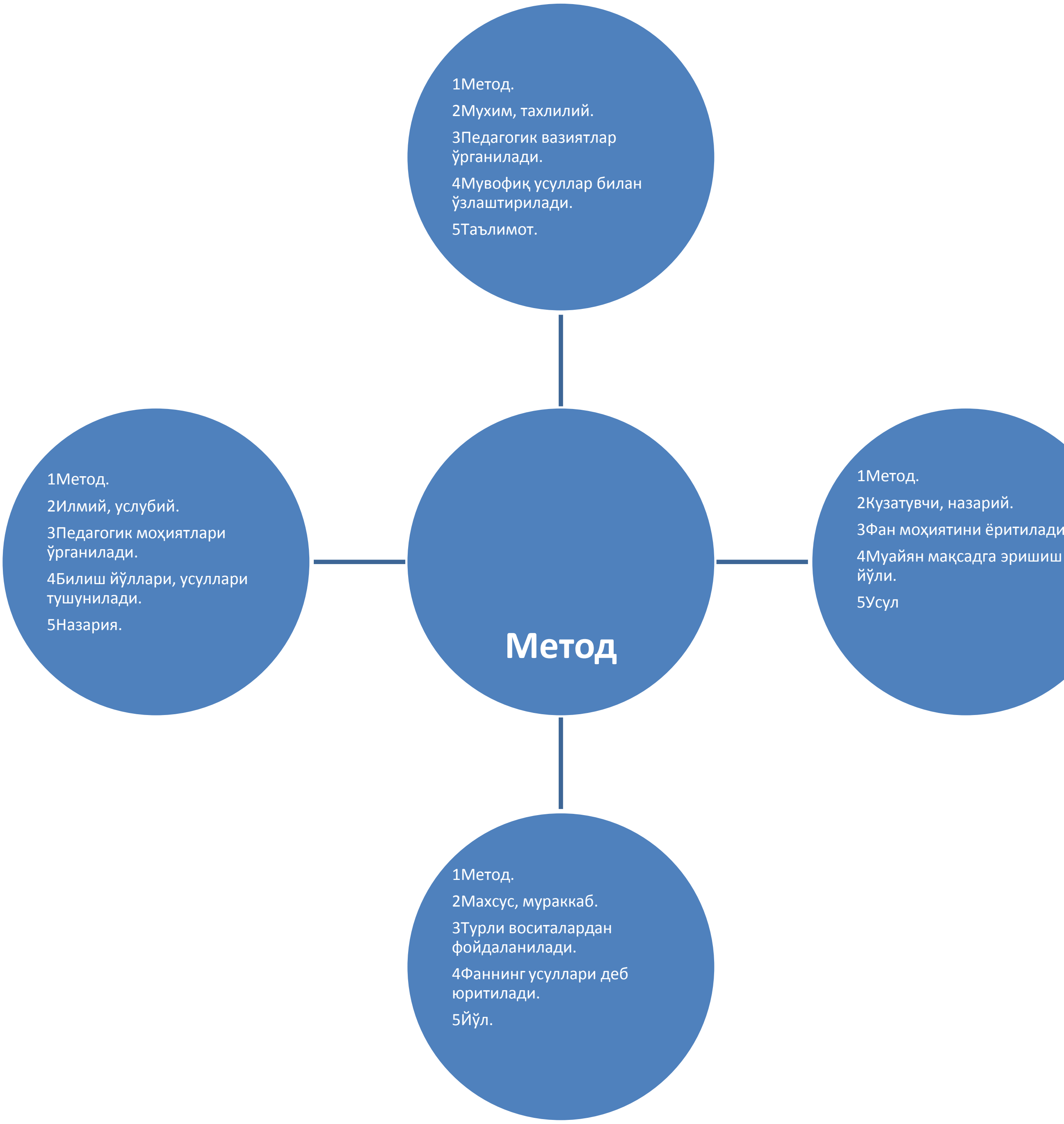
1Метод.
2Мухим, тахлилий.
3Педагогик вазиятлар ўрганилади.
4Мувофиқ усуллар билан ўзлаштирилади.
5Таълимот.
1Метод.
2Илмий, услубий.
3Педагогик моҳиятлари ўрганилади.
4Билиш йўллари, усуллари тушунилади.
5Назария.
Метод
1Метод.
2Кузатувчи, назарий.
3Фан моҳиятини ёритилади
4Муайян мақсадга эришиш йўли.
5Усул
1Метод.
2Махсус, мураккаб.
3Турли воситалардан фойдаланилади.
4Фаннинг усуллари деб юритилади.
5Йўл.

7-мавзу. Касб таълими мазмуни. Таълим мазмунини танлаш принциплари.

(ажратилган соат – 4 соат)

« Касб таълими мазмунини танлаш принциплари Касб таълими мазмунини танлаш принциплари » **мавзусидаги**

7-амалий машғулотни

ўтказиш учун услубий ишланма

(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Профессиональная педагогика. Учебник для студентов. – М.: Педагогика, 2002.
2. Педагогика профессионального образования. Под. ред. В.А.Сластенина.-Москва. «Академия», 2004 .
3. И.Иномов Иқтисодий тарбия назарияси. – Т.: ТДИУ, 2005.
4. Ў. Толипов., М.Баракаев., Ш.Шарипов. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001.
5. Н.Хўжаев ва бошқалар. Педагогика асослари.- Т.: ТДИУ, 2003 .
6. www.school.edu.ru.
7. www. bilimdon. uz. - Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг асосий веб сайти.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Касб таълими мазмунини танлаш принциплари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимининг давлат таълим стандарти 2. Ўзбекистон Республикасида касб таълимининг асосий мазмуни 3. Таълим мазмуни тузилмасининг макродаражаси 4. Микродаражадаги ўқитиш мазмунининг тузилмаси
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни

	чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратиш; 2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4 Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; 2. Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимининг давлат таълим стандарти бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Ўзбекистон Республикасида касб таълимининг асосий мазмуни бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Таълим мазмуни тузилмасининг макродаражаси бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “ФСМУ” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади.	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида “Савол-жавоб” усули орқали савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. Касб таълими мазмуни. Таълим мазмунини танлаш принциплари мавзусининг (Давлат таълим	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар ФСМУ тузадилар жадвални тўлдирадилар.

	стандарти) тушунчасига бўйича метод сўзига Синквейн тузиш таклиф этилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади. 4. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 5. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 6. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтқазади, уларни бахолайди.	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Касб-ҳунар таълимининг давлат таълим стандарти ҳақида фикр билдиринг?
2. Касб педагогикасида таълим мазмунига нималар киради?
3. Таълим мазмуни тузилмасини макродаражаси нима билан изоҳланади?
4. Микродаражадаги ўқитиш мазмунининг тузилмаси нима билан белгиланади?
5. Касб-ҳунар таълими дастури ҳақида гапиринг?
6. Касб педагогикасининг мазмуни ва асосий белгилари нималардан иборат?
7. Касб таълими мазмунига қўйиладиган талаблар ҳақида гапиринг?
8. Ўқитиш дастурларига нималар киради?

2-илова

ФСМУ ТЕХНОЛОГИЯСИ

ТРЕНИНГ ХАҚИДА ТУШУНЧА.

Ушбу технология мунозарали масалаларни ҳал этишда, баҳс - мунозаралар ўтказиш ёки ўқув - семинари якунида (тингловчиларнинг ўқув-семинари хақидаги фикрларини билиш мақсадида), ёки ўқув режаси асосида бирон бўлим ўрганиб бўлингач қўлланиши мумкин, чунки бу технология тингловчиларии ўз фикрини ҳимоя қилишга, эркин фиклаш ва ўз фикрини бошқаларга ўтказишга, очиқ ҳолда баҳслашишга, шу билан каторда ўкитувчи талабаларни, ўкув жараёнида эгаллаган билимларини таҳлил этишга, кай даражада эгаллаганликларини баҳолашга ҳамда тингловчиларнн баҳслашиш маданиятига ўргагади.

МАҚСАД.

Ушбу технология тингловчиларга тарқатилган оддий қоғозга ўз фикрларини аниқ қисқа ҳолатда ифода этиб, тасдиқловчи далиллар ёки инкор этувчи фикрларни баён этишга ёрдам беради.

ЎТКАЗИЛИШ ТАРТИБИ:

1. Ҳар бир тингловчига ФСМУ технологиясининг 4 босқичи ёзилган қоғозлар тарқатилади.

- Ф-фикрингизни баён этинг
- С-фикрингиз баёнига сабаб кўрсатинг
- М-кўрсатган сабабингизни исботловчи мисол келтиринг
- У-фикрингизни умумлаштиринг

10. Тингловчилар билан баҳс мавзусини ёки муаммони белгилаб олинг.

11. Кичик гуруҳларга бўлинг ва уларга ФСМУ технологиясининг 4 босқичи ёзилган катта форматдаги қоғозларни тарқатинг.

12. Кичик гуруҳларга ҳар бирлари ёзган қоғозлардаги фикр ва далилларини катта форматдаги умумлаштирган ҳолда 4 та босқич бўйича ёзишларини таклиф этинг.

13. Кичик гуруҳлардан ёзган фикрларини ўқиб химоя қилишларини сўранг.

Тренер - ўқитувчи томонидан муаммо бўйича фикрлар умумлаштирилади

Касб таълими мазмуни. Таълим мазмунини танлаш принциплари мавзуси (Давлат таълим стандарти) га “ФСМУ”

ФИКР	- ДТС лар таълим тизимининг энг зарур ва етарли даражаси ҳамда ўқув юкламалари хажмига қўйиладиган асосий давлат талабларини белгилаб беради.
САБАБ	- касб-хунар бўйича таълим мазмунининг зарур ва етарли хажми ва сўнги мақсадларини, ўқув ўқув юкламалари хажмини аниқловчи ҳамда таълим сифатининг стандарт талабларига мувофиқлигини таъминловчи меъёрий хужжатдир.
МИСОЛ	- ўқув юкламалари меъёрига келтирилади, таълим олувчилар билимини баҳолаш мезонлари ишлаб чиқилади.
УМУМЛАШТИРИШ	- ўрта-махсус касб-хунар таълими сифатига ва кадрлар тайёрлашга, кўрсатиладиган таълим хизматлари турларига нисбатан қўйиладиган мақбул талабларни бнлгилаш, таълим олувчиларнинг билим ва касб малакаси даражасини вақти-вақти билан баҳолаш тартибидан иборат бўлади.

8-мавзу. Касбий таълим методлари.

(ажратилган соат – 6 соат)

мавзусидаги
8-амалий машғулотни
ўтказиш учун услубий ишланма
(ажратилган соат – 6 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Бордавская Н.В., Реан А.А. Педагогика.-М.: «Питер», 2004.
2. Профессиональная педагогика. Учебник для студентов. – М.: Педагогика, 2002.
3. Галактинов В.В. Чернова М.В. Международная практика взаимного признания документов об образования и профессиональнўх квалификаций. - М.: 2003.
4. Педагогика. Педагогические теории системы, технологии. Под.редакцией. С.А.Смирнова в качестве учебника.- М.: Академиа, 2004.
5. И.Й.Турсунов., У.Н.Нишоналиев. Педагогика курси. – Т.: «Щыитувчи», 1997.
6. Толипов Ў., Баракаев М., Шарипов Ш. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001 йил.
7. www.inter-pedagogika.ru.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 6 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Касбий таълим методлари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Касб таълими методлари ва уларнинг умумий тавсифномаси. 2. Назарий таълим ва ишлаб чиқариш таълим методлари. 3. Ишлаб чиқариш жараёнида фаоллик методи. 4. Ўқитиш жараёнида таълим олувчиларнинг билим, кўникма ва малакаларини назорат қилиш.
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари

ўрганиш учун асос яратиш; 2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4. Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради; 2. Касб таълими методлари ва уларнинг умумий тавсифномаси Касб таълими методлари ва уларнинг умумий тавсифномаси бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Назарий таълим ва ишлаб чиқариш таълим методлари Назарий таълим ва ишлаб чиқариш таълим методлари. бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Ишлаб чиқариш жараёнида фаоллик методи ҳақида эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади ва уларни амалиётда қўллаш бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, Кластер, “Синквейн” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида Ақли хужумга тортиш учун савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. Касбий таълим методлари мавзуси (Мтод) сўзига “Синквейн” тузиш	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Синквейн тузадилар.

	таклиф этилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади, талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади. 4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда Касбий таълим методлари мавзуси (Касб таълими методлари), (Синф дарс мшғулотлари) сўзларига “Кластер” тузиш топшириғи берилади (3-илова), (4-илова) 6. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 7. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 8. Талабалар билимини назорат қилиш мақсадида тест-синов саволлари орқали савол жавоб ўтқазади, уларни бахолайди..	Тинглайдилар ва топшириқни бажарадилар Кластер тузадилар. Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Касб таълими методларига нималар киради?
2. Ишлаб чиқариш жараёнида фаоллик методини изоҳланг?
3. Назарий таълим методи – бу нима?
4. Кўргазмали ва амалий методларни тушунтириб беринг?
5. Нима учун ишлаб чиқаришда ёзма йўриқномадан фойдаланилади?
6. Билим, кўникма ва малакага таъриф беринг?
7. Меҳнат фаолиятининг ҳаракатларини кўрсатиш методига нималар киради?
8. Таълим жараёнида назорат қилишнинг неча тури мавжуд?
9. Тестнинг афзаллик томонлари нимада?
10. Суҳбат методига нималар киради?

2-илова

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради.
2. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидага қоидага асосан тузилиши керак:
   1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
   2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
   3-қаторда мавзу 3та харакатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.
   4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.
   5-қаторда мавзуни моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

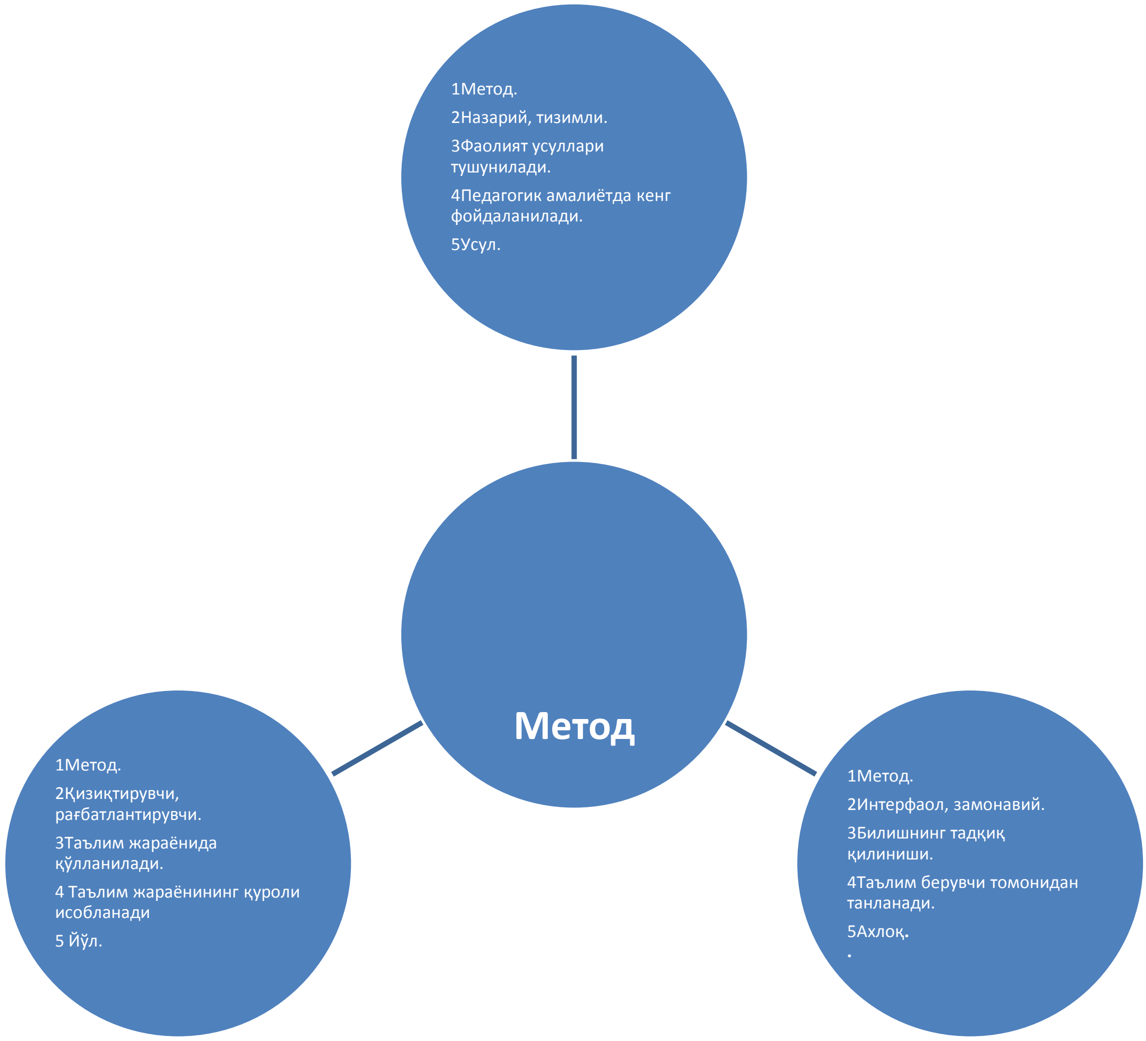
1Метод.
2Назарий, тизимли.
3Фаолият усуллари тушунилади.
4Педагогик амалиётда кенг фойдаланилади.
5Усул.
Метод
1Метод.
2Қизиқтирувчи, рағбатлантирувчи.
3Таълим жараёнида қўлланилади.
4 Таълим жараёнининг қуроли исобланади
5 Йўл.
1Метод.
2Интерфаол, замонавий.
3Билишнинг тадқиқ қилиниши.
4Таълим берувчи томонидан танланади.
5Ахлоқ.

3-илова

“Кластер” методи

Кластер (ғунча, боғлам) методи педагогик, дидактик стратегиянинг муайян шакли бўлиб, у ўқувчиларга ихтиёрий муаммо (мавзу)лар хусусида эрки, очиқ ўйлаш ва шахсий фикрларни баён этиш учун шароит яратишга ёрдам беради. Мазкур метод турли хил ғоялар ўртасидаги алоқалар тўғрисида фикрлаш имкониятини берувчи тузилмани аниқлашни талаб этад. “Кластер” методи аниқ объектга йўналтиритлмаган фикрлаш шакли саналади. Ундан фойдаланиш инсон мия фаолиятининг иши билан боғлиқ равишда амалга ошади. Ушбу метод муайян мавзунинг ўқувчилар томонидан чуқур ҳамда пухта ўзлаштирилгунига қадар фикрлаш фаолиятининг бир маромда бўлишини таъминлашга хизмат қилади.

Стил ва Стил ғоясига мувофиқ ишлаб чиқилган “Кластер” методи пухта ўйланган стратегия бўлиб, ундан ўқувчилар билан якка тартибда ёки гурух асосида ташкил этиладиган машғулотлар жараёнида фойдаланиш мумкин. Метод гуруҳ асосида ташкил этилаётган машғулотларда ўқувчилар томонидан билдирилаётган ғояларннг мажмуи тарзида намоён бўлади. Бу эса илгари сурилган ғояларни умумлаштриш ва улар ўртасидага алоқаларни топиш имкониятини яратади.

“Кластер” методидан фойдаланишда қуйидаги шартларга риоя қилиш талаб этилади:

Ақлингизга нима келса, барчасини ёзинг. Ғоялар сифатини мухокама қилманг , фақат уларни ёзинг. Хатни тўхтатадиган имло хатоларига ва бошқа омилларга эътибор берманг.

Ажратилган вақт тугагунча ёзишни тўхтатманг. Агар ақлингизга ғоялар келиши бирдан тўхтаса, у холда қачонки янги ғоялар келмагунча қоғозга расм чизиб туринг.

Касбий таълим методлари мавзуси (Касб таълими методлари) га “Кластер”

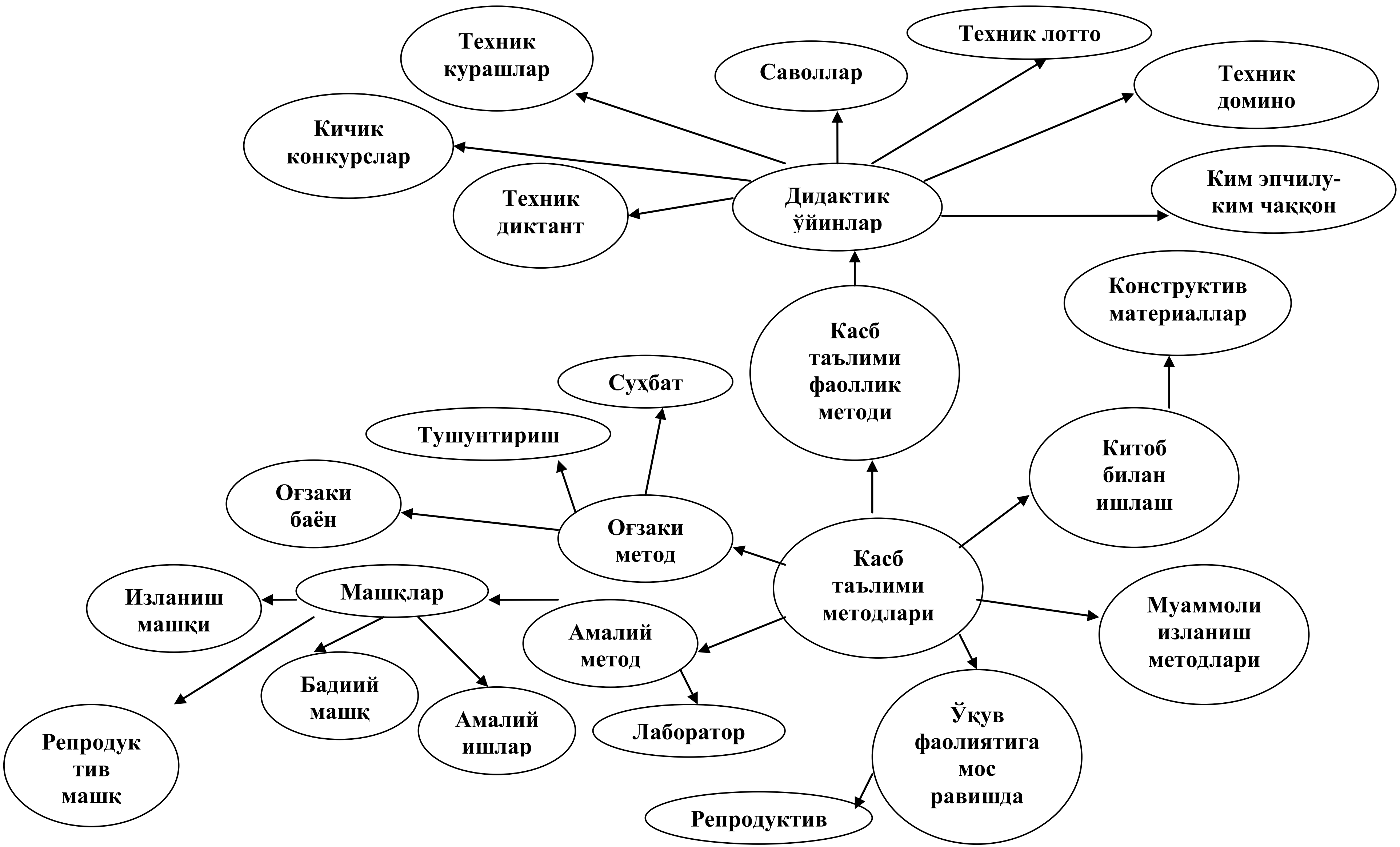

4-илова

Кластер усули

Кластер – инглича сўз бўлиб, ғунча, боғлам маъносини англатади. Ахборотларни кластерларга ажратиш у кўп вариантли фикрлашни, ўрганилаётган тушунчалар ўртасида алоқа ўрнатиш малакаларини ривожлантиради, бирор мавзу бўйича таълим олувчиларни эркин ва очиқдан-очиқ фикрлашига ёрдам беради. Кластерларга ажратишни дарснинг даъват, англаш ва мулоҳаза қилиш босқичларидаги фикрлашни рағбатлантириш учун қўллаш мумкин. Асосан, у янги фикрларни уйғотиш ва муайян мавзу бўйича янгича фикр юритишга чорлайди. Кластер тузиш кетма-кетлиги қуйидагича:

- Синф ёзув тахтаси ўртасига катта қоғоз варағига асосий сўз ёки гапни ёзинг;
- Сизни фикрингизча бу мавзуга тегишли бўлган сўзлар ёки гапларни ёзинг (“ақлий ҳумуж”) ўтказинг;
- Тушунча ва ғоялар тўғрисидаги ўзаро боғланишини ўрнатинг;
- Эслаган вариантларингизнинг ҳаммасини ёзинг;

Касбий таълимини ташкилий шакллари мавзуси (Синф дарс мшғулотлари) га “Кластер”

9-мавзу. Касбий таълимнинг ташкилий шакллари.

мавзусидаги
9-амалий машғулотни
ўтказиш учун услубий ишланма
(ажратилган соат – 4 соат)

Ишлаш учун бошланғич материаллар:

- фан бўйича дарслик ёки ўқув қўлланмалар.
- Маъруза конспекти;
- Амалий машғулот дафтари

Машғулотнинг услубий таъминоти:

1. Бордавская Н.В., Реан А.А. Педагогика.-М.: «Питер», 2004.
2. Профессиональная педагогика. Учебник для студентов. – М.: Педагогика, 2002.
3. Галактинов В.В. Чернова М.В. Международная практика взаимного признания документов об образования и профессиональнўх квалификаций. - М.: 2003.
4. Педагогика. Педагогические теории системы, технологии. Под.редакцией. С.А.Смирнова в качестве учебника.- М.: Академиа, 2004.
5. И.Й.Турсунов., У.Н.Нишоналиев. Педагогика курси. – Т.: «Щьитувчи», 1997.
6. Толипов Ў., Баракаев М., Шарипов Ш. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001 йил.
7. www.inter-pedagogika.ru.

Ушбу мавзу бўйича амалий машғулотни олиб бориш методикаси қуйидагича бўлади:

Вақти: 4 соат	Талабалар сони: 30 та
Машғулот шакли	Касбий таълимнинг ташкилий шакллари бўйича эгалланган назарий билимларни мустахкамлаш ва чуқурлаштириш
Мавзу режаси	1. Таълимнинг шаклларининг тарихан пайдо бўлиши. 2. Таълимнинг асосий шакли синф - дарс ва унга қўйилган талаблар. Дарснинг хиллари ва уларнинг тузилиш шакллари. 3. Таълимнинг самарадорлигини таъминловчи анъанавий ва ноанъанавий шакллари.
Машғулотнинг мақсади:	Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш
Педагогик вазифалар	**Ўқув фаолияти натижалари**
1. Мавзуни мустақил ўрганиш учун асос яратиш;	1. Маъруза ва амалий машғулот режалари билан олдиндан танишиб чиқиб, тайёргарлик кўради;

2. Мавзу бўйича эгалланган назарий билимларни мустаҳкамлаш ва чуқур ўзлаштириш; 3. Интерфаол методларни қўллаган ҳолда ўқув жараёнини ташкил этиш; 4. Талабаларни мустақил фикрлашга ва мустақил фаолият юритишга ўргатиш.	2. Таълимнинг шаклларининг тарихан пайдо бўлиши бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 3. Таълимнинг асосий шакли синф - дарс ва унга қўйилган талаблар. Дарснинг хиллари ва уларнинг тузилиш шакллари бўйича эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади; 4. Таълимнинг самарадорлигини таъминловчи анъанавий ва ноанъанавий шакллари хақида эгалланган билимлар мустаҳкамланади ва чуқурлаштирилади ва уларни амалиётда қўллаш бўйича кўникмалар шакллантирилади;
Ўқитиш усуллари	**Амалий мазмундаги топшириқлар, “Савол-жавоб”, “Кластер, “Синквейн”, “Резюме” методи.**
Ўқитиш воситалари	**Дарслик, маъруза матни, маркерлар, қоғозлар, тарқатма материаллар**
Ўқитиш шакллари	**Якка тарзда ва жамоада ишлаш**
Ўқитиш шарт-шароити	**Техник воситалар билан таъминланган ва кичик гуруҳлар билан ҳам ишлаш мумкин бўлган ўқув хонаси**
Мониторинг ва баҳолаш	**Оғзаки назорат, савол-жавоб, тест саволлари**

Амалий машғулотининг технологик харитаси

Фаолият босқичлари	**Фаолиятнинг мезони**	
	Ўқитувчи	**Талаба**
I. Кириш босқичи. (10 минут)	1. Маъруза машғулоти мавзуси, мақсади ва ўқув фаолияти натижалари эълон қилинади	Тинглайдилар
	2. Машғулотни турли методлар асосида амалга ошириш тушунтирилади	Тинглайдилар
II. Асосий босқич (60 минут)	1. Талабаларни машғулот жараёнида-ги фаоллигини ошириш мақсадида Ақли хужумга тортиш учун савол жавоб ўтказилади (1-илова) 2. Таълимнинг шаклларининг тарихан пайдо бўлиши мавзуси (Синф-дарс) сўзларига “Синквейн” тузиш таклиф этилади. (2-илова) 3. Натижалар тақдимот этилади,	Саволларга тезкорлик билан жавоб қайтаради Тинглайдилар ва топши-риқни бажарадилар Синквейн тузадилар. Тинглайдилар ва топши-

	талабалар билан биргаликда мухокама қилинади, диққатларини асосий нуқталарга жалб этилади. 4. Гуруҳдаги ҳар бир талабага индивидуал тарзда Таълимнинг асосий шакли синф - дарс ва унга қўйилган талаблар. Дарснинг хиллари ва уларнинг тузилиш шакллари мавзулари (Дарснинг хиллари ва уларнинг тузилиш шакллари), (Синф дарс мшғулотлари) сўзларига “Кластер” тузиш топшириғи берилади (3-илова). 6. Топшириқларнинг бажарилишини қай даражада тўғри эканлигини диққат билан тинглайди. Топшириқни бажариш жараёнида йўл қўйилган хато-камчиликларни изоҳлаб тушунтириб беради ва талабалар фаолиятини баҳолайди. 7. Таълимнинг самарадорлигини таъминловчи анъанавий ва ноанъанавий шакллари мавзуси бўйича “Резюме” методини тузиш топшириғи берилади. (4-илова). 8. Натижаларни текширади, гуруҳларга топшириқларни бажариши учун ёрдам беради ва талабалар билан биргаликда муҳокама қилади, ҳамда диққатларини кутиладиган натижага жалб қилади. 8. Натижаларни текширади, уларни бахолайди.	рикни бажарадилар Кластер тузадилар. Тинглайди, мунозарада фаол иштирок этади. Резюме тузадилар.
III. Якуний босқич (10 минут)	1. Ишга якун ясайди. Фаол талабаларни баҳолаш мезони орқали рағбатлантиради.	Эшитади, аниқлайди
	2. Мустақил ишлаш учун топшириқ беради.	Ёзадилар

1-илова

“Савол-жавоб” усулига саволлар намунаси

1. Дарс деб нимага айтилади?

2. Синф – дарси тизимини кимлар яратган?
3. Дарснинг мақсади, мазмуни нималардан иборат?
4. Дарс олдига қандай талаблар қўйилади ва уларнинг моҳияти нималардан иборат?
5. Дарс қандай турларга ажратилади?
6. Ўқув ишларини ташкил этишнинг дарсдан ташқари шакллари ҳам борми, уларга нималар киради?
7. Таълимни ташкил этишнинг замонавий (ноанъанавий) шакллари зарурати нимада?
8. Анъанавий методларнинг афзалликлари ва камчиликлари нималардан иборат?
9. Ноанъанавий методларнинг афзалликлари ва камчиликлари нималардан иборат?
10. Ноанъанавий ўқитиш методларининг моделларини таърифлаб беринг.

2-илова

“Синквейн” методини амалга ошириш босқичлари:

1. Ўқитувчи талабаларга мавзуга оид тушунча, жараён ёки ҳодиса номини беради.
2. Талабалардан улар ҳақидаги фикрларини қисқа кўринишда ифодалашлари сўралади. Яъни, шеърга ўхшатиб 5 қатор маълумотлар ёзишлари керак бўлади. У қуйидага қоидага асосан тузилиши керак:
   1-қаторда мавзу бир сўз билан (одатда от билан) ифодаланади.
   2-қаторда мавзуга жуда мос келадиган иккита сифат берилади.
   3-қаторда мавзу 3та харакатни билдирувчи феъл билан фойдаланилади.
   4-қаторда темага доир муҳокама этувчиларнинг ҳиссиётини ифодаловчи жумла тузилади. У тўрт сўздан иборат бўлади.
   5-қаторда мавзуни моҳиятини ифодаловчи битта сўз берилади. У мавзунинг синоними бўлади.

Таълимнинг шаклларининг тарихан пайдо бўлиши мавзуси (Синф-дарс) сўзларига “Синквейн”

1-вариант

1. Синф.
2. Иқтидорли, шўх.
3. Болалардан таркиб топади.
4. Ёшда билимда тенг ўқувчилардир.
5. Гуруҳ.

2-вариант

1. Синф.
2. Юқори, пассив.
3. Ўқувчиларни ўзида тўплайди.
4. Бирга тахсил олувчи гуруҳдир.
5. Жамоа.

1-вариант

1. Дарс.
2. Режали, босқичли.
3. Билим қобилиятларини ўстиради.
4. Тажрибалар алмашиниш жараёни ҳисобланади.
5. Ўқитиш.

2-вариант

1. Дарс.
2. Амалий, мустахкамловчи.
3. Ўқитиш тушунчасини англатади.
4. Унда тегишли билим ўзлаштирилади.
5. Жараён.

3-илова

Кластер усули

Кластер – инглича сўз бўлиб, ғунча, боғлам маъносини англатади. Ахборотларни кластерларга ажратиш у кўп вариантли фикрлашни, ўрганилаётган тушунчалар ўртасида алоқа ўрнатиш малакаларини ривожлантиради, бирор мавзу бўйича таълим олувчиларни эркин ва очиқдан-очиқ фикрлашига ёрдам беради. Кластерларга ажратишни дарснинг даъват, англаш ва мулоҳаза қилиш босқичларидаги фикрлашни рағбатлантириш учун қўллаш мумкин. Асосан, у янги фикрларни уйғотиш ва муайян мавзу бўйича янгича фикр юритишга чорлайди. Кластер тузиш кетма-кетлиги қуйидагича:

- Синф ёзув тахтаси ўртасига катта қоғоз варағига асосий сўз ёки гапни ёзинг;
- Сизни фикрингизча бу мавзуга тегишли бўлган сўзлар ёки гапларни ёзинг (“ақлий ҳужум”) ўтказинг;
- Тушунча ва ғоялар тўғрисидаги ўзаро боғланишини ўрнатинг;
- Эслаган вариантларингизнинг ҳаммасини ёзинг;

Таълимнинг асосий шакли синф - дарс ва унга қўйилган талаблар. Дарснинг хиллари ва уларнинг тузилиш шакллари

1. Дарснинг хиллари ва уларнинг тузилиш шакллари.
2. Синф дарс мшғулотлари.
   сўзларига “Кластер” тузинг.

4-илова

«Резюме» технологияси

«Резюме» технологияси умумий мавзунинг айрим тармоқларини мухокама қилувчи кичик гуруҳларнинг, ҳар бир қатнашувчининг, гуруҳнинг фаол ишлашига қаратилган.

«Резюме» технологияси мавзуси ўрганишнинг турли босқичларида қўлланилиши мумкин:

- бошида: ўз билимларини эркин фаоллаштириш;
- мавзуни ўрганиш жараёнида: унинг асосларини чуқур фаҳмлаш ва англаб етиш;
- якунлаш босқичида: олинган билимларни тартибга солиш.

Асосий тушунчалар қуйидагилар:

Аспект (нуқтаи назар) билан предмет, ходиса, тушунча текширилади.

Афзаллик – бирор нарса билан қиёслангандаги устунлик, имтиёз.

Фазилат – ижобий сифат.

Нуқсон – номукаммаллик, қоидаларга, мезонларга номувофиқлик.

Хулоса – муайян фикрга, мантиқий қоидалар бўйича далилдан натижага келиш.

Таълимдан ташқари «Резюме» технологияси тарбиявий характеридаги қатор вазифаларни амалга ошириш имконини беради:

- жамоа, гуруҳларда ишлаш маҳорати;
- муаммолар, вазиятларни турли нуқтаи назардан муҳокама қилиш маҳорати;
- муросали қарорлари топа олиш маҳорати;
- ўзгалар фикрига хурмат;
- хушмуамалалик;
- ишга ижодий ёндашиш;
- фаоллик;
- муаммога диққатини жамлай олиш маҳорати.

Таълимнинг самарадорлигини таъминловчи анъанавий ва ноанъанавий шакллари мавзуси бўйича “Резюме” методини тузиинг.

Таълимнинг самарадорлигини таъминловчи анъанавий ва ноанъанавий шакллари			
Анъанавий		Ноанъанавий	
Афзалликлари	Камчиликлари	Афзалликлари	Камчиликлари
1. 2. 3. 4. 5. 6.	1. 2. 3. 4. 5. 6.	1. 2. 3. 4. 5. 6.	1. 2. 3. 4. 5. 6.
Хулоса:			

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

АСОСИЙ АДАБИЁТЛАР

1	Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. – Т.:Ўзбекистон. 1997.- 20-29 б., 31 – 62 б.
2	Каримов И. Юксак маънавият – енгилмас куч. –Т.: Маънавият, 2008.–17 б.
3	Рашидов Х. ва бошқ. Касбий педагогика блокини ўқитиш методикаси. – Т., 2005.
4	Нишоналиев У.Н., Толипов Ў. Қ., Шарипов Ш. С. Касбий таълим педагогикаси. Ўқув қўлланма. –Тошкент: ТДПУ, 2007. – 390 б.
5	Скок Г.Б., Лыгина Н.И. Как проектировать учебный процесс по курсу: Учебное пособие. Изд. 2-е перераб. и дополн. – М.: Педагогическое общество России. 2003. – 96 с.
6	Педагогика профессионального образования. Под.ред.В.А.Сластенина.-Москва. «Академия», 2004 .
7	Е.Н.Пронина, В.В.Лукашевич. «Психология и педагогика». Учебник для студентов ВУЗов.-М.: «Элит», 2004 .
8	Ў. Толипов., М.Баракаев., Ш.Шарипов. Касбий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2001.
9	Профессиональная педагогика. Учебник для студентов. – М.: Педагогика, 2002.
10	Педагогика. Педагогические теории системы, технологии. Под.редакцией. С.А.Смирнова в качестве учебника.

ҚЎШИМЧА АДАБИЁТЛАР

1	Решетов З.А. Психологические основы профессионального обучения. – М.: Просвещение. 1985. – 219 с.
2	Нечаев Н.Н Психолого-педагогические основы формирования профессиональной деятельности. – М.: МГУ. 1988. -166 с.
3	Меҳнат таълими методикаси / Д.А.Тхоржеский таҳр. – Т.: Ўқитувчи. 1987. - 482 б.
4	Габай Т.В. Учебная деятельность и ее средства. – М.: Педагогика.1988. – 218 с.
5	Янушкевич Ф. Технология обучения в системе высшего образования. – М.: Педагогика. 1986. – 147 с.
6	Н.Хўжаев, Ж.Ҳасанбоев. Иқтисодий педагогика. – Т.:ТДИУ, 2002.
7	Қодиров Б. «Таълим тизимидаги ислоҳотлар мақсад ва йўналишлар». Т.: «Ўзбекистон» - 2000.
8	Ғуломов С.С. ва бошқалар. Ахборот тизимлари ва технологиялари. Т.: “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси, 2000.
9	Тожиев., Салахутдинов Р., Баракаев М., Абдалова С. Таълим жараёнида замонавий ахборот технологиялари. – Т.: 2001.
10	Фарберман Б.Л. Прогрессивние педагогические технологии. – Т.: 1999.
11	Хўжаев Н.Х., Ходиев Б.Ю., Баубекова Г.Д., Тилабова Н.Т. Янги педагогик технологиялар. Ўқув қўлланма. – Т.: «Фан», 2002.
12	И.Иномов Иқтисодий тарбия назарияси. – Т.: ТДИУ, 2005.
13	Н.Хўжаев ва бошқалар. Педагогика асослари.- Т.: ТДИУ, 2003 .
14	Бордавская Н.В., Реан А.А. Педагогика.-М.: «Питер», 2004.
15	Галактинов В.В. Чернова М.В. Международная практика взаимного признания документов об образования и профессиональнўх квалификаций.

16	Фарберман Б.Л, Мусина Р.Г,Жумабоева Ф.А. Олий ўқув юртларида ўқитишнинг замонавий усуллари. - Т.: 2002.
17	А.Мунавваров Педагогика. Ўқув қўлланма. – Т
18	И.Я.Турсунов, У. Нишоналиев Педагогика курси. – Т
19	Сайидаҳмедов Н. Педагогик технологиялар.
20	Сайидахмедов Н. Педагогик амалиётда янги технологияларни қўллаш намуналари.
21	Азизхўжаева Н.Н. Педагогик маҳорат ва педагогик технологиялар.
22	www.casemethod.
23	Ruzaniya_g@ rambler.ru
24	www.school.edu.ru.
25	www.bilimdon uz. -Ўзбекистон республикаси олий ва ўрта махсус таълим
26	www.inter-pedagogika.ru.
27	http:www.geosities.com./tyaglo/ct/index.html.